
**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Máriakéménd Község Önkormányzata

2020 - 2025

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	10
Célok	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	33
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	41
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	47
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	53
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	59
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	60
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	61
1. A HEP IT részletei	61
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	61
A beavatkozások megvalósítói	62
Jövőképünk	64
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	65
3. Megvalósítás	68
A megvalósítás előkészítése	68
A megvalósítás folyamata	68
Monitoring és visszacsatolás	70
Nyilvánosság	70
Érvényesülés, módosítás	71
4. Elfogadás módja és dátuma	72

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Olasz Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Máriakéménd Baranya megye dél-keleti részén található a Baranyai dombság területén. Azonos távolságra fekszik Pécstől és Mohácstól. A község a két várost összekötő 57-es számú főútvonaltól 4 km távolságra helyezkedik el. Belterületének nagysága: 65 ha.

Lélekszáma 509 fő. A népesség összetétele vegyes, 25 %-ban németajkúak és 75 %-ban magyarok lakják.

A község építészeti kultúrájának alapjait nagyrészt a múlt században épült sváb parasztházak alkotják, melyek közül jó néhány eredeti formájában még ma is megtalálható. A házakhoz tágas udvarok, nagy gazdasági épületek és kertek tartoznak.

Máriakéménd országszerte ismert zarándokhely. A községtől 600 m távolságra, Pécsvárad irányában található a műemlék Kegyetemplom, mely a 15. században épült gótikus stílusban.

Múltunk - jelenünk

Az ember nyoma és munkájának bizonyítéka e kedvező talajú és éghajlatú tájon, már az őskorban megtalálható. Ennek nyomait fedezték fel községünk déli határán. I.e. 400-ig trák-illir népek lakták e tájat, majd kelták váltották fel őket.

Az első században a rómaiak foglalták el Pannónia e részét. Itt futott a híres észak-déli borostyán út.

296 táján a község területe Valeriához tartozott. E korból a neves régész, Dombay János 1938-ban sírhelyeket tárt fel a tégláégető területén és több pénzérme került elő II. Konstantinus császár korából. Az avar korszakban a terület újra benépesülhetett, amit régészeti feltárások bizonyítanak, hiszen a mai iskola területén avar temető részletet tártak fel.

A IX. században az avar egység szétesett, egyes történészek szerint a terület a senki földjévé vált, majd 900 körül a magyarság foglalta el.

Első ismereteink szerint 1015-ben I. István a pécsvárad bencés kolostor fennhatósága alá rendel 41 falut, ezek között szerepel Máriakéménd is.

Az idegen jövevények és szerzetesek hatására a községhez tartozó Váralján malomipar fejlődött. Az itt élő jobbágság szabad volt, a gabonatermesztés és az állattenyésztés mellett a bortermelés is jellemző volt.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A tatárjárás után a nagyurak IV. Béla javaslatára kővárakat építettek, Ezek a várak un. hegyi várak voltak magas falakkal, széles körüljáróval. Ilyen várat emelt Óvári Konrád Kéménden.

1272-ben Lőrinc nádor fia, a híres Kemén feldúlta Óvári Konrád birtokait, 1285-ben lerombolta Kis és Nagykéméndet.

Kéménd ebben az időben három részből áll. Kis- és Nagykéméndből valamint Váraljából. 1320 körül Óvári Konrád unokái kezére került Kéménd, ezután épült újjá a Kéméendi vár.

1526-ban a mohácsi csatavesztés megpecsételte a település sorsát, a szabadcsapatok rablása elpusztította a községet. Az 1530-as években a török birodalomhoz csatolták, az ez évi összeírás még említi Kéméndet, de megjegyzi, hogy török uralom alatt lévő terület.

A Kegyetemplom előtti területen talált pénzleletek azt bizonyítják, hogy ekkor már ott állt a falu.

1720-41 között történt a németek betelepítése. Ezt követően a község gyors fejlődésnek indult, új házakat, istállókat építettek.

Ekkoriban a falu lakosságának csupán egyharmad része volt magyar származású. A Fő utca a gazdag német parasztok, a Templom utca, Horváth utca, Kossuth utca a szegényebb magyar és német lakosok lakóhelye volt.

A település neve Kéméndről Máriakéméndre változott, melynek története a következő:

1740-ben az akkor még Kéménd nevű falutól 800 m távolságra, a régi török temető területén öt falubeli kislány füvet szedett. Egyszerre feltűnt nekik, hogy egy megsüppedt sírből csillogó kép emelkedik ki: Szűz Mária képe, karján a kis Jézussal. A lányok megkísérelték a kép kiemelését, de az hamarosan eltűnt.

Az esemény híre elterjedt a környéken és püspöki tiltás ellenére egyre növekedett az oda látogató zarándokok száma, Kéménd lakosai pedig plébániáért folyamodtak.

1746-ban kezdték meg a kizárólag a zarándokok által gyűjtött adományokból a régi kápolna helyén egy új nagy templom építését.

A templomot 1754. december 8-án, Mária mennybemenetelének ünnepén szentelték fel, de a tervbe vett két tornyot már nem sikerült megépíteni.

1773-ban XIV. Kelemen pápa teljes búcsút adott a templomnak az augusztus 15-i Mária-ünnep tiszteletére. A gótikus stílusban épült, műemlék templomot ma is zarándokok ezrei keresik fel az egyházi Mária-ünnepek idején.

A XIX. században kezdődött meg a településen az erdők kiirtása, a föld feltörése, az állattartás megerősödése, valamint a nagyarányú szőlőtelepítés, aminek következménye volt a pincesor építése. Erről egy 1910-es feljegyzés szerint a következőket olvashatjuk: „Több a prэшáz, mint a lakóépület.”

Az 1900-as években megerősödött a szarvasmarha tenyésztés. Az országban elsőként Máriakéménden hoztak létre Tejszövetkezetet.

Az első világháborúban a falu férfi lakosságának nagy részét besorozták katonának, többségük odaveszett. Róluk a falu népe 1938-ban emlékmű avatásával emlékezett meg, mely a templom egyik oldalirányú szárnyán található.

A II. világháború során a férfi lakosság egy részét kényszerrel sorozták be az SS-be. Ezt az időszakot a német és magyar lakosság egyaránt megsínylette.

A háború végén sok asszonyt és lányt vittek szovjet munkatáborokba kényszmunkára és 1947-ben megkezdődött a németajkú lakosok kitelepítése. Ezzel egy időben történt a felvidéki lakosság betelepítése és családok érkeztek, az Alföld különböző vidékeiről is.

A hatvanas évektől a rendszerváltásig, a tanácsrendszer idején a település, a szomszédos Szederkény község árnyékában vegetált társközségként. Építési engedélyt nem adtak ki, a település nem fejlődött, ezért a lakosság létszáma jelentősen lecsökkent.

1992-ben a községen önálló jegyzőség alakult, ekkortól a település látványos fejlődésnek indult. Kiépült a gázvezeték és a telefonrendszer. Elkészült a bitumenes sportpálya. Összekötő út épült a Templom utca és a Rákóczi utca között. Lakossági összefogással játszótér épült. A Rákóczi utca egy szakaszán új járda készült. Megnyílt a könyvtár, melyben informatikai központot is sikerült kialakítani. A Pincesorba vezető földút helyén betonút épült és elkészült a villamosítás is. Az önkormányzat felújította a Művelődési Házat, folyamatosan korszerűsítette az iskola épületét. Idősek Klubja és Ifjúsági Klub alakult. Az elmúlt tíz év során sikerült felújítani

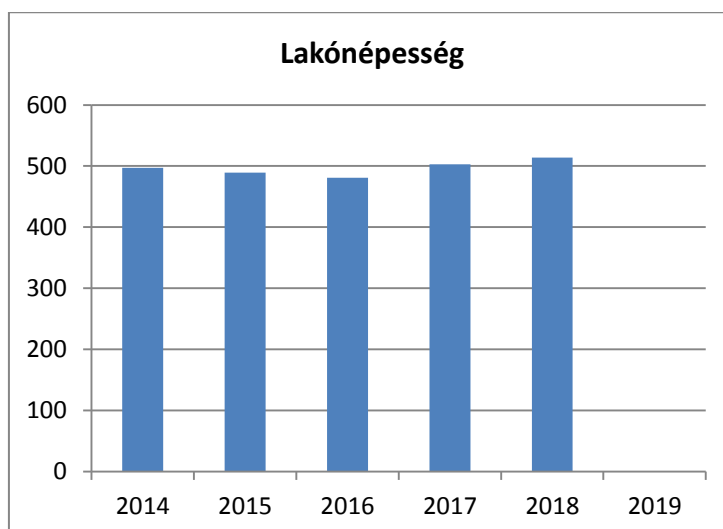
és korszerűsíteni a szolgálati lakásokat. Megtörtént a ravatalozó felújítása, a Polgármesteri Hivatalban elkészült az új házasságkötő terem és az épület homlokzatát is sikerült felújítani. Az évek során, több szakaszban elkészült a vízrendezés, a kritikus helyeken burkolt árkok kiépítésére került sor. A képviselők keze munkája nyomán környezetbarát fajtákkal gazdagodott az óvoda. A Széchenyi téren millenniumi emlékpark került kialakításra. 2000-ben megnyílt a község történelmét és tárgyi emlékeit bemutató Falumúzeum.

A község lakóinak száma az elmúlt 10 év során kis mértékben, de folyamatosan emelkedett, az utóbbi két évben azonban csökkenés mutatkozott, annak ellenére, hogy kevés az üresen álló, lakatlan épület. 2020-ban megvalósult a régóta tervezett szennyvízhálózat kiépítése. A legfontosabb hosszú távú terv a turizmus, falusi idegenforgalom fellendítése, melynek része az egyedülálló Pincesor fejlesztése.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2014	497	bázis év
2015	489	98,39%
2016	481	98,36%
2017	503	104,57%
2018	514	102,19%
2019	509	99,02%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

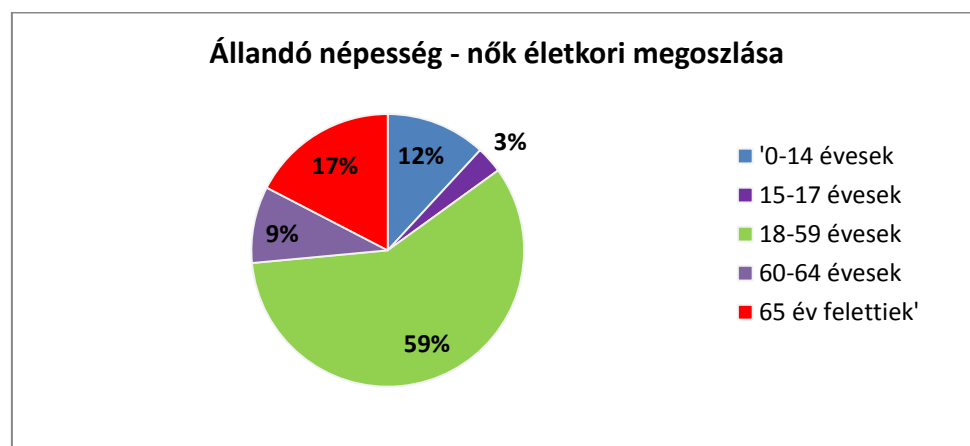
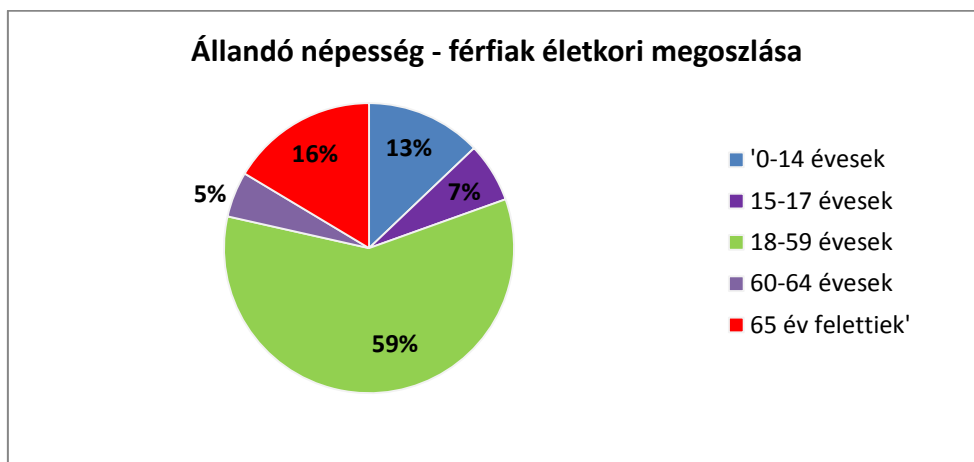
Jelen táblázat adatai, miszerint Máriakéménd község népessége a 2007-es 569 fős adathoz képest 2019-re 509 főre csökkent, megalapozzák az Esélyegyenlőségi Program helytállóságát.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	256	253	509	50,29%	49,71%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			16	3,14	
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	33	30	63	6,48%	5,89%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	17	8	25	3,34%	1,57%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	151	148	299	29,67%	29,08%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	13	23	36	2,55%	4,52%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	42	44	86	8,25%	8,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

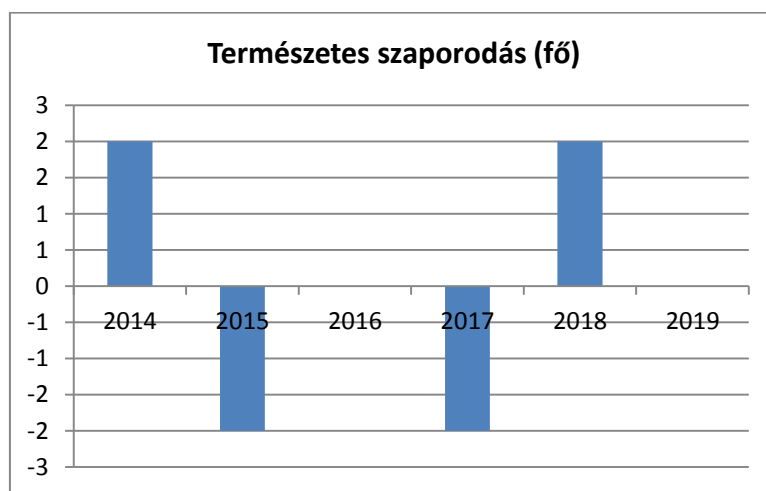
Az adatok elemzésekor szembeűnő, hogy a legnépesebb 18-59 éves korosztály tekintetében a férfilakosság a meghatározó, de a 65 év feletti viszonylatában a női lakosság a község ilyen korú lakosainak 55%-a, így Máriakéménd község lakossági összetételében is az országos átlag figyelhető meg.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élvezületek száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2014	6	4	2
2015	3	5	-2
2016	6	6	0
2017	2	4	-2
2018	8	6	2
2019	5	7	-2

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

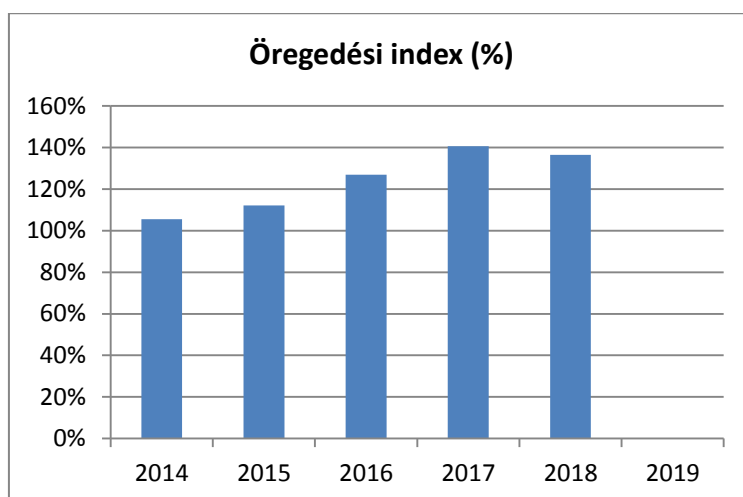

Továbbá az adatokból leolvasható, hogy a természetes szaporodás az öregedő lakosság (ld.: alábbi öregedési index) ellenére a nulla értéket mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2014	77,0	73,0	105,48%
2015	83,0	74,0	112,16%
2016	85,0	67,0	126,87%
2017	90,0	64,0	140,63%
2018	86,0	63,0	136,51%
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

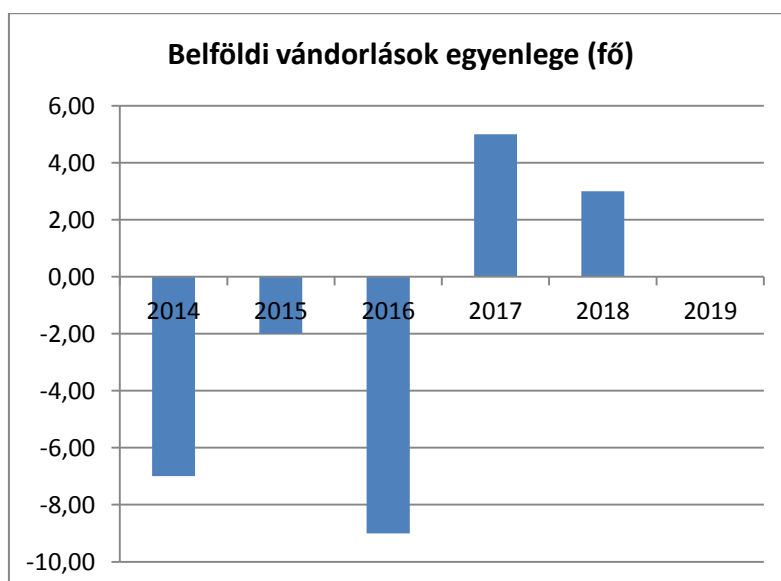

Az ország előregedő társadalmi tendenciája községünkben nem figyelhető, az utóbbi években egyre csak csökkenő öregedési index is ezt igazolja.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2014	10	17	-7,00	-13,36
2015	14	16	-2,00	-3,84
2016	13	22	-9,00	-17,79
2017	23	18	5,00	9,82
2018	27	24	3,00	5,89
2019	n.a.	n.a.	-	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A Magyarországon jellemző népességcsökkenő tendencia Máriakéménd községben nem érvényesül, mint azt a fenti táblák igazolják. A község lakóinak száma az elmúlt 10 év során kis mértékben, de folyamatosan emelkedik. A fiatalok közül egyre többen itt kívánnak letelepedni, nincsenek üresen álló, gazdátlan épületek.

Településszerkezet:

A községben 215 épület áll, melyekből 203 a lakóépületek száma. A házak többsége a századforduló után épült, de található még néhány olyan ház is, mely idősebb 100 évesnél.

Az épületek öt utcában és két téren helyezkednek el, többnyire oldalhatáron álló beépítésben. Ennél az elrendezésnél mind a lakóépület, mind a gazdasági épületek a telek északi oldalán húzódnak. Az épületek tetőgerincei általában az utcára merőlegesen, az utca felé kétablakos oromfallyal és kerítéssel záródnak.

A lakóházak többsége a II. világháború előtt épült hagyományos parasztház, de található néhány, napjainkra jellemző modern épület is.

Az épületek nagyobb része jó állapotú, karbantartott.

A községen átvonuló főútcán általában nagyméretű, magas belmagasságú épületek találhatók hatalmas melléképületekkel és kapukkal, ahol befértek a szénával megrakott szekerek. Hajdanán itt laktak a gazdag földművesek.

A többi utcában a házak szerényebb méretűek, kevésbé díszesek, kisebb melléképületekkel rendelkeznek, ezek voltak a szegényebb családok otthonai.

A halálózások során megüresedő lakóházak néhány hónapon belül gazdára találnak, üres épületek csak elvétve találhatók.

Máriakéménd a jelenlegi körülbelül 500 fős lakosságával Magyarország aprófalvai közé tartozik. A település szerkezetét tekintve homogén, külterületi jellegű lakóhelyek nincsenek. A 2001. évi népszámlálás óta lakosságszám csökkenő tendenciát mutat. A településre történő bevándorlás általában Pécsről esetenként Mohácsról vagy a szomszéd falvakból jellemző, de a többnyire fiatal lakosság jobb megélhetés és munkalehetőségek reményében külföldre, legfőképpen Ausztriába illetve Németországba vándorlása az, ami a települési lakosságszerkezet mérlegének nyelvét a negatív tartományba billenti.

A település infrastruktúrája

A község infrastrukturális ellátottsága közepesnek mondható. A község a Pécs és Mohácsot összekötő 57-es úttól 3 km távolságra fekszik, ami ugyan kevésnek tűnik, mégis néha nagyon sok. Hátrányát azok az ingázók érzik, akik sokszor átszállással, napi több órai utazással kényyszerülnek az időt eltölteni. Mivel a község közelében vasút nem található, a közlekedés kizárólag buszjáratokkal történik, mely nehézkes és megnehezíti a környező településeken történő munkavállalást is.

A község valamennyi belterületi útja szilárd burkolattal ellátott, bár a víz és gázvezetékrendszer kiépítése következtében az utak toldottak-foldottak, kátyúsak.

A járdák kiépítettsége teljes, de némelyik utcában rossz állapotúak, balesetveszélyesek.

A községben 1988-ban épült ki a vezetékes vízellátás, melyre minden család rácsatlakozott, így a kutakat gyakorlatilag csak öntözéshez és az állatok itatásához használják.

1994-ben épült meg a gázvezeték, melyre azóta a 215 ingatlanból 134 lakossági és 8 közületi fogyasztó csatlakozott tehát a gázfűtéses épületek száma meghaladja a 60 %-ot.

Ugyancsak 1994-ben épült ki a távbeszélő-hálózat és most már a lakások több, mint a felében található telefon.

A kábeltelevíziós hálózatot a bólyi Sággy-Sat Kft. üzemelteti, jelenleg 110 család szerezhet így tudomást a nagyvilágból érkező hírekről.

Az önkormányzat évek óta tervezte a szennyvízhálózat kiépítését közösen a szomszédos Szederkény községgel. A tervek 2020-ban megvalósultak.

Értékeink, küldetésünk

Az Európai Bizottság 2004 májusában tette közzé az „Esélyegyenlőség és diszkriminációmentesség a kibővített Európai Unióban” című Zöld Könyvet, amelyben konzultációra hívta az érintett szervezeteket, szereplőket. Ezek a konzultációk megerősítették azt az álláspontot, mely szerint kiemelkedően fontos mind az esélyegyenlőség, mind a diszkrimináció elleni küzdelem terén megvalósuló közösségi akciók kezdeményezése, beleértve az Európai Unió antidiszkriminációs jogalkotása hatásának maximalizálását.

A diszkrimináció elleni fellépéssel és az esélyegyenlőséggel kapcsolatos törekvéseket a mindenki számára irányadó Esélyegyenlőségi Keretstratégia foglalta magába. Ennek nyomdokaiba lépett a 2007-től 2013-ig terjedő időszakra vonatkozó egységes szerkezetbe foglalt, egy közösségi akcióprogramként megfogalmazott PROGRESS közösségi program.

A közösségi jog e témakörre vonatkozó teljes harmonizációját hazánkban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: törvény) valósította meg. A törvény kimondja, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség és deklarált célja, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. Lehetővé teszi a közérdekű igényérvényesítést, a jogsérelem esetén a bizonyítási teher megfordulását, és 2005. évtől kezdődően speciális, az egyenlő bánásmód megsértése esetén eljáró hatóság felállítását rendelte el (Egyenlő Bánásmód Hatóság). A törvény 31. §-a értelmében Olasz Község Önkormányzata az alábbiakban dolgozza ki Települési Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban: Program):

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges, vagy fogyatékossgal élő, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Máriakéménd Község Önkormányzatának célja, hogy Máriakéménd olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakosával szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Máriakéménd település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet, valamint

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőséget segítő helyi rendeletek, határozatok a település szociálpolitikai intézkedéseit, ezzel kapcsolatos elveit határozza meg.

Máriakéménd Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 4/2015. (II.16.) önkormányzati rendelete fogalmazza meg a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozását.

Az önkormányzat kinyilvánítja, hogy az általa biztosított és megszervezett szociális gondoskodás célja és rendeltetése az, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik életkoruk, egészségi állapotuk, jövedelmi és vagyoni helyzetük folytán problémáik megoldására önerőből nem képesek. A szociális gondoskodás biztosítása érdekében az önkormányzat, valamint annak szervei, továbbá a településen működő oktatási, egészségügyi és civil szervezetek kötelesek együttműködni, a tudomásukra jutott, gondoskodást igénylő problémák megoldását kötelesek kezdeményezni.

A rendelet meghatározza a pénzbeli támogatások és a természetbeni juttatások formáját és a döntési hatásköröket.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Program figyelembe veszi Máriakéménd Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Máriakéméndi Óvoda Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, és Pedagógiai programja;
- Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal Esélyegyenlőségi koncepciója;
- Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal Közszolgálati Szabályzata;
- Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal SZMSZ-e;
- Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Alapító okirata, Szolgáltatási Koncepciója.
- Baranya Megye Szociális Szolgáltatás szervezési Koncepciója.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen Program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az esélyegyenlőségi tervezés segíti a térség területfejlesztési koncepciója fő célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági és oktatási, szociális és gyermekvédelmi területek célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá. A térségben élők életminőségének javítása, az életszínvonal növelése a foglalkoztatottság szint emelésén és a megújulásra kész helyi közösségeken keresztül.

- Életszínvonal, munkavállalás helyi feltételeinek javítása, a településen munkahely-teremtési kezdeményezések támogatása.
- Fiatalok lakosság problémáinak felkarolása és kezelése
- Szociális gondoskodás – a rászoruló rétegek számára (idősek, felnőtt fogyatékosok ellátása)
- Közbiztonság, bűnmegelőzés

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI.5) EMMI rendelet 1. sz. melléklete alapján a TeIR adatbázisból, illetve önkormányzati adatokból nyertük.

A program készítésekor a 2012. évi népszámlálási adatok részben álltak rendelkezésre, továbbá kutatás hiányában nem álltak rendelkezésre a romák, fogyatékkal élők, családon belüli erőszak települési helyzetére vonatkozó kutatási eredmények.

Az önkormányzat számára a koherens esélytervhez szükséges információk rendelkezésre állnak. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés még nehézkes. Az adatok gyűjtése elsősorban a nehéz helyzetbe került devizahiteles családokról, a fogyatékos személyek foglalkoztatásáról, iskolai végzettségéről, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről volt problémás.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, köztük a roma/cigány népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától. „A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A településen a 2012. évi népszámlálás adatai alapján 34 fő vallja magát a roma/cigány nemzetiséghez tartozónak.

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Kerületünkben tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

A **szegénységi kockázat magas** és alig változott az utóbbi években. A falu – város, illetve településnagyság között megfigyelhető életésély különbségek meghatározók. A vidéki területeken, azaz a falvakban magasabb a munkanélküliségi arány, míg a városokban az átlagnál alacsonyabb. A **szegénység kockázata** és a biztonság hiánya halmozottan jelentkezik egyes hátrányos helyzetű, különösen sérülékeny csoportoknál. Ilyenek tekinthetők a **nagycsaládosok**, a **nyugdíjasok**, a **roma népesség** körébe tartozók, a **fogyatékosokkal élők**, a **rossz egészségi állapotúak**, **szenvedélybetegek**, **pszichiátriai betegek** vagy **hajléktalan emberek**. Az idős népesség bizonyos csoportjainál fokozott a szegénység kockázata. A nyugdíjasok között a nemzeti átlagot jelentősen meghaladja az egyszemélyes háztartások aránya. Ezen egyszemélyes háztartások nagy részét alacsony jövedelemmel rendelkező **özvegy nők** alkotják.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

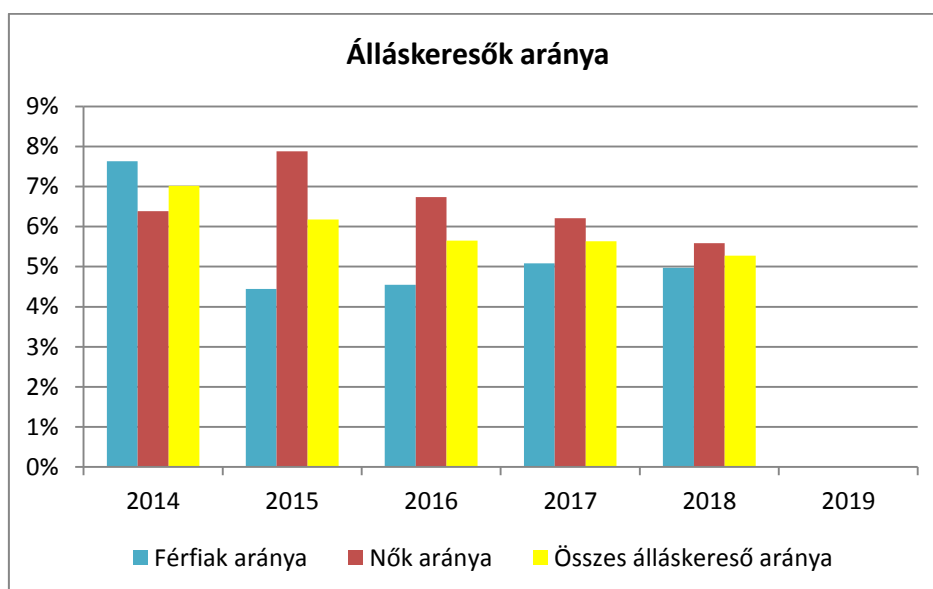
A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	190	184	374	14,5	7,63%	11,75	6,39%	26,25	7,02%
2015	180	184	364	8	4,44%	14,5	7,88%	22,50	6,18%
2016	176	178	354	8	4,55%	12	6,74%	20,00	5,65%
2017	182	173	355	9,25	5,08%	10,75	6,21%	20,00	5,63%
2018	181	179	360	9	4,97%	10	5,59%	19,00	5,28%
2019	n.a.	n.a.	-	10	-	10,25	-	20,25	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

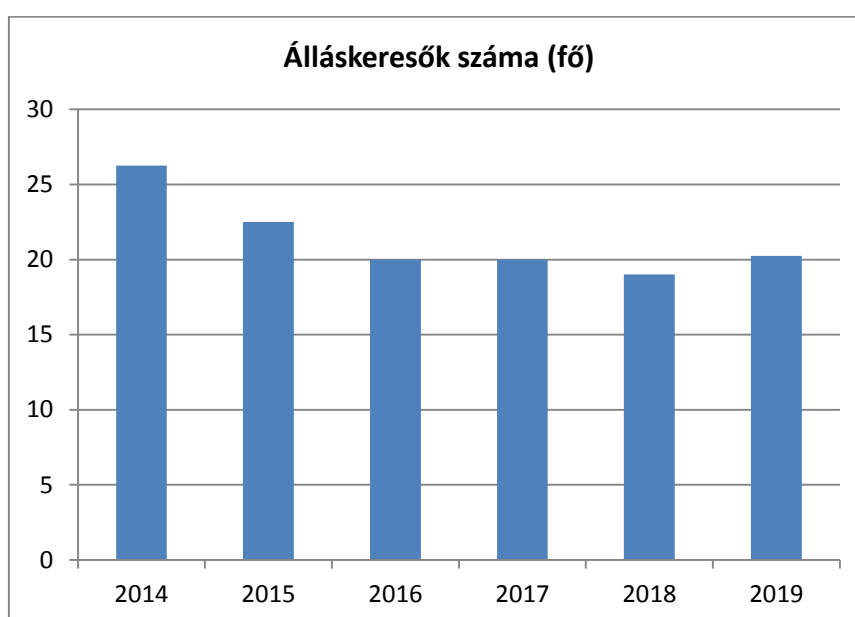

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		26	23	20	20	19	20
20 év alatti (TS 1002)	Fő	1	2	1,25	1,25	1,25	1
	%	3,81%	8,89%	6,25%	6,25%	6,58%	4,94%
20-24 év (TS 1003)	Fő	1,75	2	2,25	3,25	3	2,5
	%	6,67%	8,89%	11,25%	16,25%	15,79%	12,35%
25-29 év (TS 1004)	Fő	3	1,5	0,75	1,25	1,25	0,25
	%	11,43%	6,67%	3,75%	6,25%	6,58%	1,23%
30-34 év (TS 1005)	Fő	2	1	0,25	2,25	1,75	1,75

	%	7,62%	4,44%	1,25%	11,25%	9,21%	8,64%
35-39 év (TS 1006)	Fő	4	3,75	3,75	3,25	0,75	3
	%	15,24%	16,67%	18,75%	16,25%	3,95%	14,81%
40-44 év (TS 1007)	Fő	4,5	5,25	3,5	4	5	3,5
	%	17,14%	23,33%	17,50%	20,00%	26,32%	17,28%
45-49 év (TS 1008)	Fő	4,25	2,25	0,75	0,5	1,75	2,25
	%	16,19%	10,00%	3,75%	2,50%	9,21%	11,11%
50-54 év (TS 1009)	Fő	2,75	1,75	2,25	1,5	2,25	3,25
	%	10,48%	7,78%	11,25%	7,50%	11,84%	16,05%
55-59 év (TS 1010)	Fő	2,75	1,5	3,25	0,75	1,25	1,75
	%	10,48%	6,67%	16,25%	3,75%	6,58%	8,64%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	0,25	1,5	2	2	0,75	1
	%	0,95%	6,67%	10,00%	10,00%	3,95%	4,94%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktív munkaerő-piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetekről nincs tudomásunk, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető. Ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.
- A regiszterben szereplő munkanélküliek száma az utóbbi években - a szezonális ingadozásoktól eltekintve - emelkedő tendenciát mutat. Ez egyrészt annak a következménye, hogy a megszűnt munkahelyek nyomán - mely a tömeges létszámleépítésekben főleg a szakmunkásokat és betanított munkásokat érintette - kevesebb új állás létesült. Másrészt az országosan vagy megyei szinten be nem töltött állások azt mutatják, hogy ezek nem a munkára várók képzésének és számának megfelelő eloszlásúak, és a helyi infrastruktúra nem segíti a munkaerő mobilitását.
- A Dél –Dunántúlon a foglalkoztatás jelentős szűkülése és az inaktívok számának emelkedése a munkaerőpiaci-helyzet jelentős romlását mutatja.
- Ebben a régióban a gazdaságilag aktívok aránya a népességben belül az előző évekhez képest folyamatosan csökken.

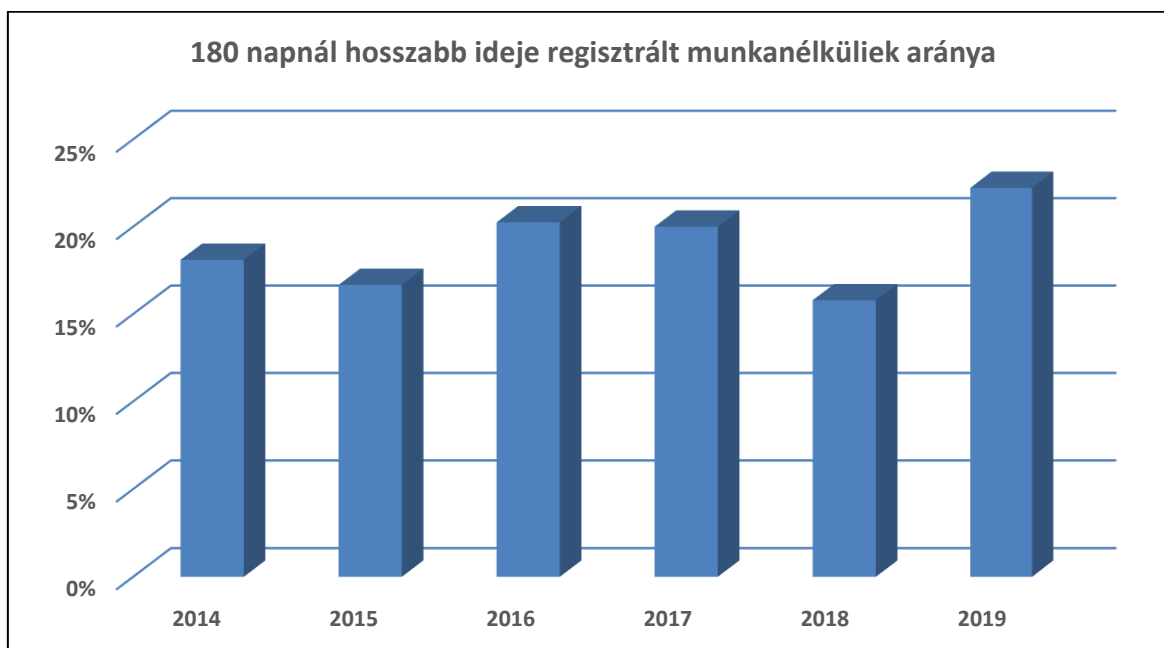
- Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A Máriakéremendi adatok alapján megállapítható hogy a regisztrált munkanélküliek 16-22 %-a 180 napnál régebben keres állást.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2014	18,1	n.a.	n.a.	-	-	-
2015	16,67	n.a.	n.a.	-	-	-
2016	20,25	n.a.	n.a.	-	-	-
2017	20	n.a.	n.a.	-	-	-
2018	15,79	n.a.	n.a.	-	-	-
2019	22,22	n.a.	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adatsorokat megfigyelve szembeűnő, hogy a regisztrált munkanélküliek nagy része több mint 180 napja regisztrált. Ezen adat az álláshely elvesztése utáni nehéz elhelyezkedést ábrázolja. A munkahelyek megszűnése után ugyanis a telített helyi munkaerőpiacon nehéz az elhelyezkedés, nem találnak a képzettségüknek megfelelő állást, így sokszor, mikor a megélhetés is veszélybe kerül, olyan pozíciót foglalnak

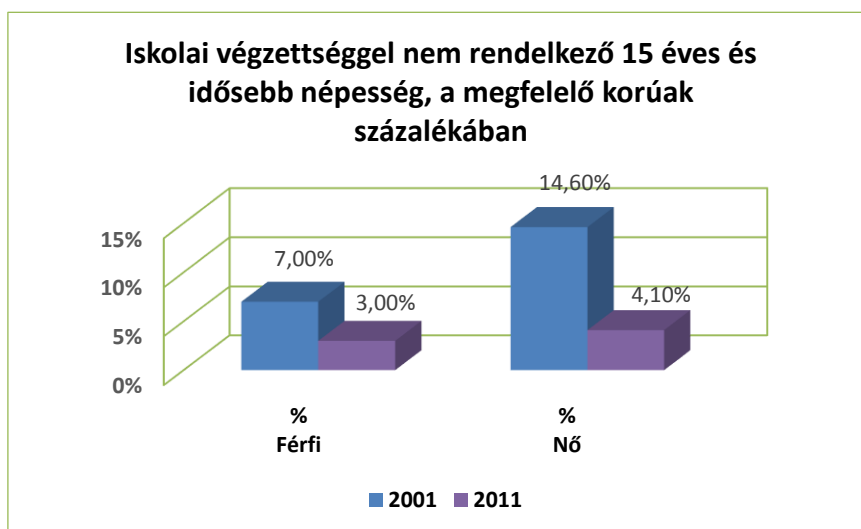
el, ahol túlképzettként alacsonyabb bérért ugyan, de a térségben foglalkoztatják őket. A viszonylag magas iskolázottságot az alábbi táblázatok adatsoraiból is kiolvashatjuk:

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő TS (1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	93	85,4	7,00%	14,60%
2011	97	95,9	3,00%	4,10%

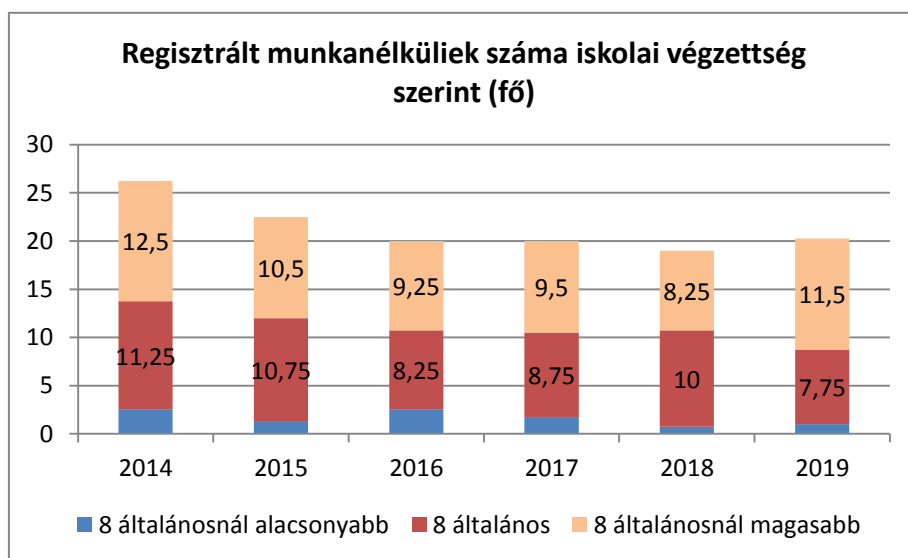
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	26,25	2,5	9,52%	11,25	42,86%	12,5	47,62%
2015	22,50	1,25	5,56%	10,75	47,78%	10,5	46,67%
2016	20,00	2,5	12,50%	8,25	41,25%	9,25	46,25%
2017	20,00	1,75	8,75%	8,75	43,75%	9,5	47,50%
2018	19,00	0,75	3,95%	10	52,63%	8,25	43,42%
2019	20,25	1	4,94%	7,75	38,27%	11,5	56,79%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliség és a képzetlenség összefüggése egyenesen arányos. Az adatok szerint a község lakosai közül 2 fő olyan, akinek általános iskolai végzettsége sincs, ez mindenképpen csökkenti a munkavállalás esélyeit. Az adatsorokat vizsgálva szembetűnő, hogy a lakosság nagyobb hányada, rendelkezik az általános iskolainál magasabb végzettséggel, így a térség többi képzetlen munkaerőjéhez képest előnnyel indulhatnak.

c) közfoglalkoztatás

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.

Központi szerepe volt az önkormányzati hivatalnak. Részben ide szerveződött a legveszélyeztetettebb csoport a hosszú ideje munka- és végzettség nélküli álláskeresők foglalkoztatása.

2019. évben 9 fő munkanélküli dolgozott közfoglalkoztatásban.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Máriakéménd Baranya megye dél-keleti részén található a Baranyai dombság területén. Azonos távolságra fekszik Péctől és Mohácstól. A község a két várost összekötő 57-es számú főútvonalról 4 km távolságra helyezkedik el.

A legközelebbi városközpont, Bóly a településtől kb. 13 km-re helyezkedik el. A vonzaskörzet magában foglalja még Mohács városát, mely városba csakúgy, mint Bóly városba, közvetlen autóbuszjárat van, a települések elérése nehezen megoldható, annak ellenére, hogy az ügyintézés illetve orvosi ellátás tekintetében Máriakéménd Mohács vonzaskörzetébe tartozik. A megyeszékhely, Pécs könnyen megközelíthető, főként a reggeli órákban, munkanapokon több autóbuszjárat is a lakosság rendelkezésére áll, amelyet maximálisan ki is használnak, hiszen Pécs nemcsak képzési, hanem a munkahelyek szempontjából is meghatározó, naponta sokan ingáznak. Mivel a település nem rendelkezik vasútállomással, a vasúti közlekedés nem jellemző, a legközelebbi vasútállomás Bóly, illetve Pécs városában található. A vasúthoz hasonlóan kerékpárút sem került kiépítésre, pedig ez infrastrukturális szempontból rendkívül előnyös lenne, hiszen a szomszédos Szederkény települést elérve a továbbiakban sok település – csakúgy, mint a centrum Bóly illetve Mohács- megközelíthető lenne.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszsal	vonat járatok átlagos száma munkanapo- kon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megköze- lítő thetőség	átlagos utazási idő kerékpá- ron
Legközelebbi centrum	30 perc	5	40 perc	0	0	0	0
Megye- székhely	30 perc	5	40 perc	0	0	0	0
Főváros	150 perc	0	220 perc	0	0	0	0

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani. Az önkormányzat a járási munkaügyi központtal felvette a kapcsolatot és a munkaügyi központ képzéseiről tájékoztatja a település lakóit.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Baranya Megyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. A Kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. A tanácsadás keretében: munka-, pálya-, álláskereső-, rehabilitációs és pszichológiai egyéni tanácsadással való részvételre van

lehetőség. Ezen kívül a Kirendeltség együttműködik még a kerületi szociális és más intézményeivel a konkrét feladatoknak megfelelően.

Helyi foglalkoztatást a közfoglalkoztatási program jelenti, amely a regisztrált álláskereső 70%-nak foglalkoztatásához nyújt lehetőséget.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2014	n.a.	n.a.	-
2015	n.a.	n.a.	-
2016	n.a.	n.a.	-
2017	n.a.	n.a.	-
2018	n.a.	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépfokú felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2014	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2015	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2016	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2017	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2018	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2019	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatására jelenleg nincs lehetőség. Az önkormányzat saját fenntartású intézménye a Máriakémeti Óvoda ahol a 3 fő dolgozik, mint óvodapedagógus és dajka, akik szakképzettséget igénylő munkakörökben dolgoznak, szakképzettséggel rendelkeznek, így a mélyszegénységben élők az intézményekben történő foglalkoztatására jelenleg nincs lehetőség.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén nem tapasztaltunk, ilyen irányú bejelentés nem érkezett.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alapszolgáltatások

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból, vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti – gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

- a.) az otthonápolási szolgálattal,
- b.) a pártfogó felügyelői szolgálattal, fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyeket segítő, érdekvédelmi szervezetekkel,
- c.) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

Szociális alapszolgáltatások:

- a.) az étkeztetés,
- b.) a házi segítségnyújtás,
- c.) a családsegítés,
- d.) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- e.) a közösségi ellátások,
- f.) a támogató szolgáltatás,
- g.) az utcai szociális munka,
- h.) a nappali ellátás.

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény az elmúlt években is többször is módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület a pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló önkormányzati rendeletébe épített be:

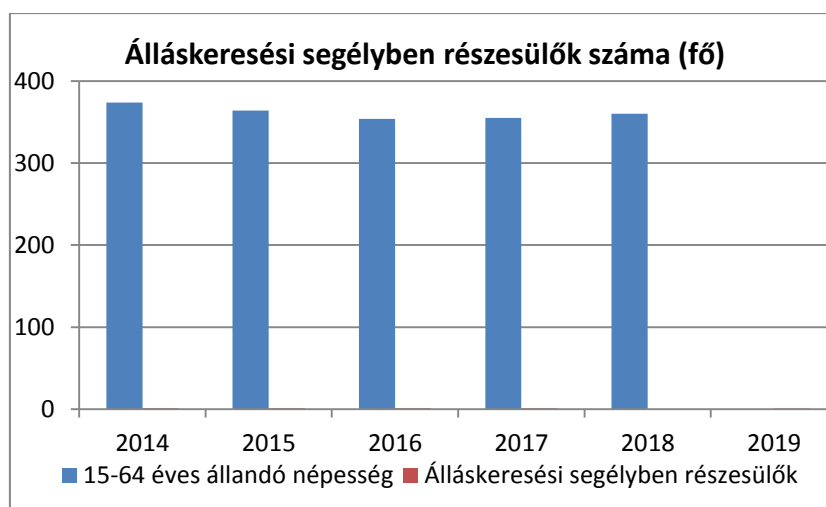
Az aktívkorúak ellátásának körében megállapított rendelkezésre állási támogatást felváltotta a bérpótló juttatás, amelynek feltételei több helyen is átalakultak. Alapvető módosítás, hogy a bérpótló juttatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni, míg a rendelkezésre állási támogatást csak kétfévente kellett. A két felülvizsgálat között eltelt időben minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre lehetősége van több módon. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt. Az önkormányzat rendeletében a bérpótló juttatásra való jogosultság egyéb feltételeként írja elő, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakókörnyezete rendezettségének biztosítására vonatkozó, a rendeletében megállapított feltételeket teljesítse.

Rendszeres szociális segélyre lehet jogosult, aki egészségkárosodott, vagy aki az 55. életévét betöltötte, vagy aki az önkormányzat rendeletében meghatározott, feltételeknek megfelel, (pl. mentális állapota miatt mentesítést kap), vagy 14 év alatti gyermeket nevel és a településen nincs biztosítva a gyermek napközbeni ellátása. A rendszeres szociális segély 90%-ban fedezett ellátási forma, a bérpótló juttatás csak 80%-ban. Javasolt a bevezetése, mert bár ezzel a mentálisan leépült (amennyiben ez megfelelően igazolható) embereket zárja ki a közmunkaprogram lehetőségéből a rendelet, de meghagyja a jövedelmüket. Az aktívkorúak ellátásában részülőknek továbbra is előírás a munkaügyi központokkal való együttműködés, míg az egészségkárosodott személyek kivételével a rendszeres szociális segélyre jogosultak az arra kijelölt szervvel, a Prevenciók Központtal kötelesek együttműködni. A megállapodás elsődleges célja olyan szolgáltatások biztosítása, amely a munkaerőpiacra történő visszahelyezést segíti. A beilleszkedést elősegítő program a munkanélküliség káros hatásait segített enyhíteni. Az anyagi helyzet romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódtak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéznek elő a munkanélküliek családjában.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2014	374	1,00	0,27%
2015	364	1,00	0,27%
2016	354	1,25	0,35%
2017	355	1,00	0,28%
2018	360	0,50	-
2019	-	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

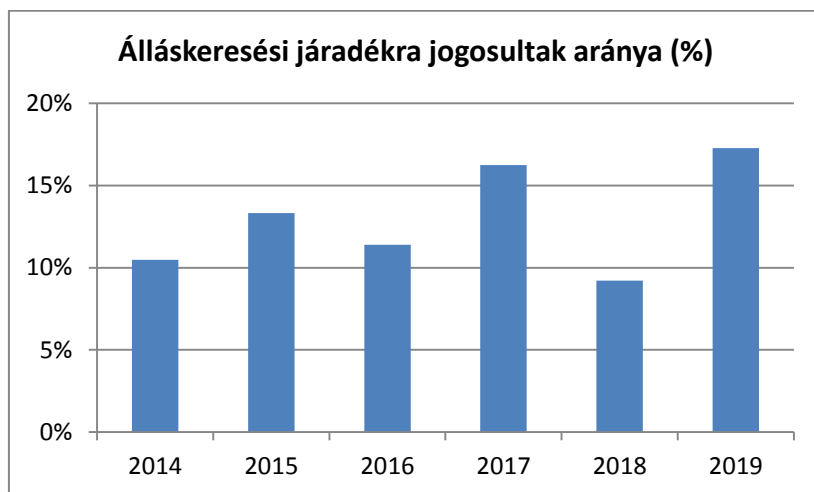
Az álláskeresők részére álláskeresési ellátásként álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresési járadék maximum 90 nap lehet, a munkaerő-piaci járulékalap 60 %-a, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér napi összegének 100 %-a. (161.000 forint/hó, 7410 Ft/nap).

Hásságy község lakossága tekintetében az álláskeresési segélyben részesülők százalékos aránya a munkavállalási korúak tekintetében minden évben 1% illetve ez alatti értéket mutat. Ezen értékek jóval a megyei átlag alatt találhatók.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2014	26,25	2,75	10,48%
2015	22,50	3,00	13,33%
2016	19,75	2,25	11,39%
2017	20,00	3,25	16,25%
2018	19,00	1,75	9,21%
2019	20,25	3,50	17,28%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

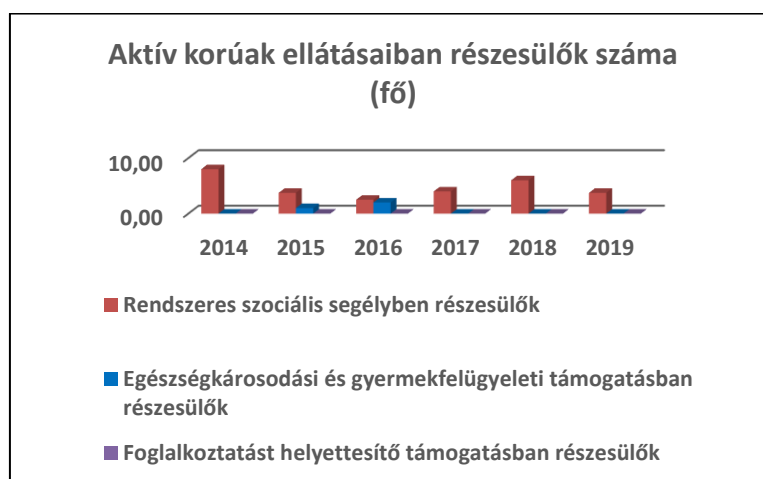

A nyilvántartott álláskeresők száma 2014-2019 között 20-27 fő között ingadozott, a járadékra jogosultak száma a 2016-os évhez képest 2017-re ugrásszerűen megnőtt, ugyanez tapasztalható a 2018-2019 év vonatkozásában.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2014	8,00	n.a.	-	n.a.	-
2015	3,75	1,00	26,67%	n.a.	-
2016	2,50	2,00	80,00%	n.a.	-
2017	4,00	n.a.	-	n.a.	-
2018	6,00	n.a.	-	n.a.	-
2019	3,75	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

A falugondnoki szolgáltatás hatszáz lakosnál kisebb településen működtethető. A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosságszámú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Amennyiben a helyi sajátosságok alapján a tanyagondnoki szolgáltatás több tanyagondnok közreműködésével valósítható meg, a tanyagondnokok által ellátandó körzetek határait a fenntartó települési önkormányzat rendeletében határozza meg - figyelemmel a lakosságszám korlátra - azzal, hogy új tanyagondnoki szolgáltatás négyszáz lakos fölött szervezhető meg.

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott feladatokat látja el, valamint - az önkormányzat rendeletében meghatározott módon - közreműködhet az étkeztetés biztosításában.

Egy településen - amennyiben a település mind a tanyagondnoki, mind a falugondnoki szolgáltatásra vonatkozó feltételeknek megfelel - vagy falugondnoki, vagy tanyagondnoki szolgáltatás működtethető.

A település falugondnok szolgálat nem működik.

Étkeztetés:

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- a.) koruk,
- b.) egészségi állapotuk,
- c.) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d.) szenvedélybetegségük,
- e.) hajléktalanságuk miatt.

A jogosultsági feltételek szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg. Jogosultsági feltételként jövedelmi helyzet nem határozható meg. Az étkeztetés formái különösen a szociális konyha, a népkonyha és egyéb főzőhely keretében nyújtott ellátás. Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

- helyben fogyasztásával,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállításával.

A Szederkényben található Szoceg Nonprofit Kft szállítja ki az ételhordókat a lakosság részére az otthonába.

Házi segítségnyújtás:

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell:

- a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniaiás körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A gondozási szükséglet vizsgálata céljából külön jogszabályban megjelölt szakértői bizottság működik.

A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunk 1 bérlakással /házzal/ rendelkezik. Szükséglakás nincs.

b) szociális lakhatás

Az Önkormányzat a rendeletében fennálló feltételek esetén helyi támogatással nyújt segítséget azoknak, akik a települése házat vásárolnak, építenek vagy házukat korszerűsítik, felújítják.

A lakások száma 2010 óta stagnál 214 db. Sok az üresen álló nem használt ingatlan, amelyre az örökösök, fiatalok elköltözése ad magyarázatot. A településen az ingatlanok állapota jónak mondható.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2014	213	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	213	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	213	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	212	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	212	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen ilyen ingatlan nincs.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A településen nincs olyan önkormányzati fenntartású ingatlan, mely elégtelen és veszélyeztetett lakhatási viszonyokat tükröznének. A hajléktalanság településünkön nem jellemző.

e) lakhatást segítő támogatások

Lakhatást segítő támogatás a Képviselőtestület által megállapítható, a család jövedelmétől függő lakásfenntartási támogatás. Ezt a támogatási formát kevés kivételtől eltekintve pénzügyi támogatás formájában nyújtjuk.

Adósságcsökkentési támogatásban az elmúlt időszakban nem részesült senki.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2014	49	0
2015	41	0
2016	38	0
2017	34	0
2018	32	0
2019	27	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralekók felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülő, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai például kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. Máriakémeden az eladósodottság miatti krízishelyzetről jelenleg nincs tudomásunk.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A településünk közterületein nem élnek hajléktalanok ennek ellenére a jelzőrendszer kiépített és a segítségnyújtást végző intézmények elérhetőek. A hajléktalanság problémája sok szempontból-jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai-értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetetlenségi problémáik is vannak és nem utolsó sorban valamilyen szenvedély betegségük is vélelmezhető.

A hajléktalanná válás jellemző okai strukturális (szegénység, tartós munkanélküliség, intézményekből való kikerülés) és családi-, kapcsolati konfliktusok. Számuk nehezen meghatározható. Többségük semmilyen szociális intézménnyel nem tart kapcsolatot, kisebb hányaduk leginkább karitatív intézményekkel, népjóléti irodákkal, munkaügyi intézményekkel áll kapcsolatban. A hajléktalanok többsége (80%-a) férfi, az átlagéletkor 39,7 év. A leggyakoribb az 55 évesek száma. Nagyobb részük egyedülálló (nőtlen/hajadon, elvált). A hajléktalanok 94,2 %-ának nincs munkája, a munkavállalók zömmel a „fekete” munkaerőpiacon dolgoznak, tehát nincs társadalombiztosításuk, nem szereznek szolgálati időt és egyáltalán nincsenek stabil megélhetési- és munkaügyi helyzetben. Ellátásukban kiemelkedő a nem állami szervezetek részvétele, ugyanakkor a szociális és egészségügyi ellátásuk nem kellően megoldott és összehangolt. Baranya megyében a TÁMASZ Alapítvány szervezésében, Pécssett jól kiépített ellátórendszer működik. A hajléktalanság kezelésében szintén fontos a társadalmi reintegráció és rehabilitáció közreműködő szereplőinek folyamatos konzultációja, programkidolgozása.

Hajléktalan személyeket ellátó bentlakásos intézmények

A hajléktalan személyek ellátását biztosító bentlakásos, illetve átmeneti intézményi elhelyezési formák **területi eloszlása igen egyenetlen**. Jelentős ellátórendszer épült ki Pécssett, elsősorban a TÁMASZ Alapítvány fenntartásában, ahol bentlakásos formában Átmeneti Szállás (férfiaknak és nőknek), Éjjeli Menedékhely (férfiaknak és nőknek), Ápoló Otthon, és Lábadozó áll a rászorulóknak rendelkezésére (összesen 215 férőhely), valamint a téli időszakban plusz 40 főnek időszakos férőhely. E mellett megszervezték a Nappali Melegedőt

(200 fő), a Népkonyhát (150 fő), a hajléktalanok 24 órás Háziorvosi Ügyeletét – betegszállítással -, továbbá az ellátórendszerrel szemben bizalmatlan, abból valamilyen okból kiszoruló hajléktalanok segítésére két Utcai Szociális Szolgálatot (4 fő) működtetnek. Ezen kívül a TÁMASZ Alapítvány látja el a Dél-Dunántúli Régió Diszpécser Szolgálat, és a Dél-Dunántúli Régió Módszertanáknak feladatait.

Pécs mellett Szigetváron (12 fh.), Komlón (24 fh.) és Mohácson (19 fh.) találunk hajléktalan személyeket ellátó intézményeket.

A hajléktalan személyeket ellátó átmeneti férőhely kihasználtság az elmúlt években jelentősen megemelkedett, egyes ellátási formákban (pl. éjjeli menedékhely) 120 % körül mozog.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezeti jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Szegregátumnak nevezünk azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe agyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket). A településen telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemző (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.) nincs.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya stb.)

A településen a telepek/szegregátumok nem alakultak ki ezért ilyen településkörnyezetben nem élnek.

c) Szegregációval veszélyeztetett terület, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településen a népességben belül jellemzően alacsony a romák aránya, a roma lakosság a településen szétszóródva él. A lakosságon belüli arányukról pontos szám nem áll rendelkezésre, ám az nyilvánvaló, hogy a településen nagy tömegben nem található meg egy-egy területen, így elmondható, hogy erőteljes etnikai szegregáció nem tapasztalható.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A települési állampolgárok a közszolgáltatások többségét nem tudják helyben elérni, ezeket legközelebb a megyeközpontban, Pécsen vehetik igénybe.

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek),
- védőnői ellátás,

- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

A településen mind a háziorvosi, mind a védőnői státuszt betöltik, előbbi esetében 1 fő egy héten egyszer rendel míg a védőnői szolgálatot a szomszédos Szederkény községben lakó védőnő látja el. A védőnő 3 településen lát el szolgálatot (Máriakéménd, Monyoród, Szederkény) hetente többször jár a településen és személyesen keresi fel a kismamákat, gyermekeket.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2014	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az éjszakai és munkaszüneti központi felnőtt orvosi ügyelet Pécssett illetve Bólyon 24 órás sürgősségi ügyelet formájában tevékenykedik.

A területi ellátásért felelős kórház a Baranya Megyei Kórház, míg a gyermekek vonatkozásában a Pécsi Gyermek Klinika.

Az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.) biztosítottak a településen. A család- és nővédelmi gondozás (Eütv., családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás, várandós szoptatós anya gondozása) a védőnői feladatellátás keretében a településen vehetők igénybe a gondozási időben az itt élők számára. Az ifjúsági egészségügyi gondozás speciális feladatainak ellátása (Eütv.) a kistérségben biztosított. 18 éves kornál fiatalabb korban szülő nőkről nyilvántartott adat nincs, de becslések szerint a vizsgált időszakban nincs 18. életévénél korábban szülő nő a településen.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. A behívóleveles szűrések ajánlottak. Kötelezően elrendelt szűrővizsgálat járványügyi indokkal lehetséges, ezek nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé.

Az egészségügyi mutatók viszonylag pontos képet adnak a település egészségügyi helyzetéről. Mind a méhnyakrák-, mind az emlőszűréseken viszonylag alacsony a felnőtt nők részvételi aránya. A kötelező védőoltásokból senki sem maradt ki. A helyi önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában közvetlenül nem vállal szerepet. A hatékony egészségvédelem hangsúlyos eleme az önkormányzat által fenntartott közoktatási intézmények nevelési, oktatási programjának.

A népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá a településen szervezett egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján az állampolgárok számára hozzáférhetők. Ebben fontos tényező, hogy részben a szociálisan rászorult lakossági szegmens prevenciója élvez prioritást, de ide tartoznak az életkor és neme által meghatározott kockázati faktor lehetőségével bíró állampolgárok is.

Fogászati szűrést az iskolai, óvodai- nevelési-egészségügyi feladatok közt a gyermek fogorvos végez az oktatási intézménnyel történt megállapodás alapján. Az iskola fogászati rendelésen valamennyi tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Egészségügyi szakellátás Máriakémeten (kórház, sürgősségi ellátás, emlő-szűrő állomás, méhnyak-szűrő szakrendelés és fogyatékos személyek rehabilitációja) nem biztosított. Ezeket az ellátásokat a 25 km-re lévő megyeközpontban, Pécsen lehet igénybe venni.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A kikerülő étel minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik, így az egészséges táplálkozás szempontjait mindig szem előtt tartva megfelelő táplálás biztosítható. A védőnő minden évben nyaranta egészséges ételkészítésről tanítja a helyi lakosságot, az ehhez szükséges alapanyagokat és helyszínt az önkormányzat biztosítja. A résztvevők száma minden évben egyre több, sikeresnek mondható a rendezvény. Az étkeztetést igénybe vevők száma folyamatosan változik, átlagosan 30 fő.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgástól a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A település rendkívül sok lehetőséget nyújt a sportolni vágyók számára. A helyi sportpálya és óvoda tornaterme, sportpályái illetve a művelődési ház is alkalmas különféle sportfoglalkozások szervezésére, mint a jóga, thai-boksz, aerobic vagy asszonytorna illetve emellett külön foglalkozások lebonyolítására, többek között az óvodások számára (nemzetiségi tánc).

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2014	22,00
2015	27,00
2016	40,00
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A természetben nyújtott támogatások köréből kiemelkedik a közgyógyellátásban részesülők száma. Az eddigi évek során 22 illetve 40 fő részesült közgyógyellátásban. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

a települési népesség számának viszonylatában magas, ami részben az idős lakosság magas arányával másrészt az alacsony nyugdíjakkal magyarázható. illetve jelentős számú hadigondotott is él a településen.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2014	n.a.	n.a.	0,00
2015	n.a.	n.a.	0,00
2016	5,01	n.a.	5,01
2017	n.a.	n.a.	0,00
2018	n.a.	n.a.	0,00
2019	n.a.	n.a.	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ápolási díjban a korábbi évekhez képest kevesebben részesülnek.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzügyi ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta, akik külön-külön, illetve szervezetekbe tömörülve is tesznek községünkért. A Német illetve Roma Nemzetiségi Önkormányzatok, a Környezetvédelmi és Közösségi Értéktudó Egyesület működésének célja a település és környezetének fejlesztése, a környezetvédelem eszközeivel az itt élők komfortérzetének javítása. A Máriakémeti Gyertyaláng Gyermekeket Alapítvány tevékenysége az ország teljes területére kiterjed, két épületben Családok Átmeneti Otthonát működtet a településen. Ezen felül a cserkészmozgalom keretein belül helyi cserkészcsapatot irányít.

A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. A kombinált kezelési módszer pedig elérhető atmoszférát teremt, ahová az emberek szívesen járnak haza, ahol szívesen töltik szabadidejüket.

A ciklusprogramban testet öltő településfejlesztési stratégia, amely az erre épülő településrendezési tervekkel térbeli-műszaki-ökológiai kereteket biztosít a megfogalmazott célkitűzéseinek megvalósításához. A település zöldhálózati rendszerének fejlesztése a közterületek karbantartása, megőrzése tervszerű, és folyamatos. A gondozott környezet okot ad arra, hogy a lakosok büszkék legyenek arra, ahol élnek, és ösztönzőleg hat arra, hogy ezen állapot megőrzésében tevékenyen részt vegyenek.

A zárt terek mellett jelentősek a közterületi rendezvények is (Falunap, Gyermeknap, Közöd-Nap).

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat bevonja a kerület társadalmi életébe, a településfejlesztési programok előkészítésébe. Segíti a nemzetiségi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a nemzetiségi hagyományőrző rendezvények lebonyolításához helyszínt biztosít.

A településen könyvtár is működik, ahol a lakosok díjmentesen vehetik igénybe az internet-szolgáltatást, illetve az egyre bővülő könyvvászték a lehetőségekhez mérten kielégíti a beiratkozottak igényeit.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen nem különösebben jellemzőek az etnikai konfliktusok, bár a német illetve roma nemzetiségűek néminemű ellenérzést tanúsítanak egymás iránt, melyek főként a saját szervezésű programokon való részvételben nyilvánul meg.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A településen önkéntes munkásokat főként tavasszal, a közterületek virágosításakor illetve nyáron, szintén a közterületek illetve az óvoda udvarának ápolásakor figyelhetünk meg civil szerveződések formájában. Adományozások, felajánlások legfőképpen a különféle intézmények, mint az óvoda irányába történnek, ezek főként játékadományok, melyeket a szervek szívesen fogadnak.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen roma nemzetiségi önkormányzat működik. A roma nemzetiségi önkormányzat szervezi meg minden évben a hagyományos gyereknap programokat, valamint minden évben tartanak romanapot, és romabált a helyi művelődési házban.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Közfoglalkoztatás folytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Ösztöndíj alapítása a pályakezdés megkönnyítése érdekében.
A lakossági adósságállomány újratermelődése.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
Szociális és egészségügyi területre ható komplex programok hiánya	Pályázati források kihasználása egy teljes körű szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális munka szervezése.
A települési állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	A településen az egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.
Digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedést.	Képzések bővítése a munkanélküliek körére.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód biztosítása mindenki számára minden ország, település központi kérdése. Földrajzi elhelyezkedéstől, származástól, nemtől, életkortól függetlenül mindenkit azonos jogok illetnek meg, tehát kivétel nélkül törekedni kell ezek érvényesítésére. A cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hol érdeklődhet, tudja, milyen ellátások illetik meg, van-e választási lehetősége. Sokszor tapasztalhatjuk, hogy ez nem valósul meg, legyen ez köszönhető vagyoni státusznak, vagy társadalmi sztereotípiának, vagy a gyermekek esetében az életkornak.

Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyermekvédelmi törvény) 5. §-a szerint a veszélyeztetettség „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”. Ez a megfogalmazás nem ad komoly támpontot egy-egy valós eset megítélésében, és így megőrzi a mérlegelés lehetőségét és felelősségét. A veszélyeztetettség fogalmának pontosítására a gyakorlati munkában mindenképpen szükség van. Egy lehetséges megközelítés az alábbi kategóriákat jelöli meg:

Veszélyeztetett

- az alkoholista, önmagát a környezetére is veszélyes módon elhanyagoló, krónikusan beteg szülő gyermeke,
- a felbomlott és ez által talaját veszített család elhanyagolt gyermeke,
- a bölcsődékben, óvodákban és iskolákban tartósan kirívó magatartású, neurotizálódott gyermek és serdülő,
- a tanulásban lemaradt, túlkoros gyermek,
- javítóintézetből vagy a nevelőotthonból elbocsátott, nem utógondozott fiatal.

Gyermekbántalmazás

A gyermekbántalmazás a gyermek veszélyeztetettségének egyik megnyilvánulási formája, de a gyermek veszélyeztetettsége bántalmazás nélkül is megvalósulhat, így például a gyermek magatartása, a szülő egészségi állapota, anyagi körülménye, életvitele lehet veszélyeztető körülmény anélkül, hogy ez a gyermek bántalmazását is jelentené.

A *gyermek bántalmazásán* azt értjük, ha valaki(k) sérülést okoz(nak) a gyermeknek, vagy a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt, történést szándékosan nem akadályozza(ák) meg. Ez a gyermek további életére kiható, jelentős mértékű sérülés lehet testi, érzelmi, erkölcsi, szellemi, egészségügyi jellegű, illetve a gyermek méltóságát sértő, személyiségfejlődését károsan befolyásoló. A gyermekeket érheti bántalmazás családon belül, intézményi keretek között vagy – ritkább esetben – lehetnek idegen személy által okozott bántalmazás szenvedő alanyai is.

A magyar jogrendszerben nincs pontos meghatározás arra vonatkozóan, milyen eset minősül gyermekbántalmazásnak, elhanyagolásnak, a szakemberek között is vita van e tekintetben. A WHO definícióját elfogadhatónak tekinthetjük:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (*rossz bánásmód*) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” A rossz bánásmód lehet fizikai, érzelmi, szexuális és egyéb jellegű, és megvalósulhat aktív (cselekvő) és passzív (elhanyagoló) magatartással, a gyermeket rossz bánásmód érheti családon belül, illetve családon kívül.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

2014 és 2019 között védelembe vett 18 év alatti gyermekek száma minden évben változott, a legnagyobb létszám 2016-ban volt azóta jelentősen csökkent a védelembe vett gyermekek száma.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	15,00	n.a.
2017	6,00	n.a.
2018	11,00	n.a.
2019	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2014	56
2015	47,5
2016	42,5
2017	41,50
2018	42,50
2019	44,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az elmúlt években átlagosan 42-56 gyermek részesült rendszeres kedvezményben, ez a 2014-es évhez képest javulást mutat. A gyermekek számához képest magas az arány, ez abból adódik, hogy a Családok Átmeneti Otthonában tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek valamennyien jogosultak a támogatásra.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A településen kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben senki nem részesül, mert a gyermekek gondozását minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetében a szülők látják el.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A településen kedvezményes étkeztetésben részesülők száma folyamatosan emelkedett. Az ingyenes tankönyvellátást a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők vették igénybe.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Adataink szerint magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek a településen nem élnek.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kérdés nem releváns, szegregált, teleszerű lakókörnyezet nincs a településen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2014	1	18
2015	1	13
2016	1	16
2017	1	13
2018	1	12
2019	1	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A településen védőnő nincs, a védőnői szolgálatot a szomszédos Szederkény község védőnője egyedül látja el.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen nincs naponta gyermekorvosi ellátás. A felnőtt házi orvos csütörtök 8-10 óra között, gyermekorvos 10-12 óra között rendel Máriakémen. Egyéb napokon az orvosi ellátást Szederkényben lehet igénybe venni hétfőn, kedden, szerdán és pénteken 10.30-12.30-ig. Szerdai napon 13.00-14.00-ig iskola-egészségügyi rendeltést végez a gyermekorvos. Minden héten, csütörtökön 10.30-11.30-ig tanácsadást is végez, ilyenkor a rendelési idő 11.30-12.30-ig tart.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt házi orvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A szakellátási szolgáltatások a megyeszékhelyen érhetőek el. Pécssett van a székhelye annak a központnak, ahol beszédhibával, figyelemzavarral vagy egyéb észlelési- tanulási zavarral küzdő gyermekekkel foglalkozik illetve az Apáczai Nevelési Központ Korai Fejlesztő, Logopédiai és Gyógytestnevelési Intézet korai fejlesztés, SNI ellátással, integráltan oktatott, nevelt sérült gyermekek rehabilitációs megsegítésével foglalkozik.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátások közül helyben megoldott a gyermekjóléti szolgáltatás. A gyermekjóléti szolgáltatást intézményfenntartó társulás keretei között a Bóly Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat látja el.

A településen családi napközi és bölcsődés korú gyermek ellátása nem működik.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelmi szolgáltatást intézményfenntartó társulás keretei között a hatáskörükbe tartozó ügyek tekintetében a Bólyi Járási Hivatal és a szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője jár el, egyéb ügyekben a védőnői szolgálat és a Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás végzi.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Az önkormányzat a helyi szociális rendelet alapján rendkívüli települési támogatás adható, amennyiben a kérelmező vagyoni, jövedelmi és egyéb körülményeinek ismeretében vélelmezhető, hogy problémáját más

módon nem tudja megoldani, egyszeri támogatás állapítható meg annak a személynek, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsonyabb az öregségi nyugdíjminimum 100 %-ánál, egyedülálló esetén 150 %-ánál, aki, és akinek a vele közös háztartásban élő családtagja vagyonnal nem rendelkezik.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés a településen biztosított. A kultúrházban van lehetőség tornaórák tartására, amit a helyi nők igénybe is vesznek valamint a településen futballpálya található. Kiváló szabadidős tevékenység a Törökvári turistaút amely 5-6 km hosszú távolságával igaz kirándulói hossz.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Az óvodai gyermekétkeztetésben részesülők száma az elmúlt évben folyamatosan emelkedett, jelenleg a teljes óvodai létszámhoz képest 90 %-ot meghaladja az ingyenes étkezők száma. Az okok között elsőként az szerepel, hogy az óvodás gyermekek nagy része a helyi Családok Átmeneti Otthonának lakója.

Ingyenes tankönyvben a településen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult tanulók részesülnek.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások úgynevezett alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		db	
Az óvoda telephelyeinek száma		1	
Hány településről járnak be a gyermekek		1	
Óvodai férőhelyek száma		25	
Óvodai csoportok száma		1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		7.00-17.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		3 hét	
Személyi feltételek		Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma		2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma		2	0
Gyógypedagógusok létszáma		0	0
Dajka/gondozónő		1	0
Kisegítő személyzet		0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodába összevont csoportban két óvónő felügyelete mellett 18-24 gyerek jár, fenntartója Máriakémeti Gyertyaláng Gyermakfalu Alapítvány

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2014	n.a.	1	25	1	23	0
2015	n.a.	1	25	1	22	0
2016	n.a.	1	25	1	24	0
2017	n.a.	1	25	1	24	0
2018	n.a.	1	25	1	21	0
2019	n.a.	1	25	1	18	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2014/2015	n.a.	n.a.	-	n.a.	-
2015/2016	n.a.	n.a.	-	n.a.	-
2016/2017	n.a.	n.a.	-	n.a.	-
2017/2018	n.a.	n.a.	-	n.a.	-
2018/2019	n.a.	n.a.	-	n.a.	-
2019/2020	n.a.	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodában minden pedagógus feladata a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása, ezt a feladatot esetenként gyógypedagógusok látják el (logopédus, gyógytornász). A logopédus hetente, a gyógytornász kéthavonta látogat el az Óvodába. A logopédus átlagosan 5-6 gyermekkel foglalkozik, a gyógytornász minden gyermeket felmér és szükség esetén kezelést javasol, ez egy-két főt érint.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2014/2015	n.a.	n.a.	n.a.
2015/2016	n.a.	n.a.	n.a.
2016/2017	n.a.	n.a.	n.a.
2017/2018	n.a.	n.a.	n.a.
2018/2019	n.a.	n.a.	n.a.
2019/2020	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések nem jellemzőek.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2014/2015	n.a.
2015/2016	n.a.
2016/2017	n.a.
2017/2018	n.a.
2018/2019	n.a.
2019/2020	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az iskola ingyenesen biztosítja a tanulók részére a korrepetálás lehetőségét az informatikai eszközök és internet használatot.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar és mást alkalmaznak köznevelési intézmények.	Rendszeres szakmai találkozók szervezése, felvilágosító programok, prevenciós események szervezése az intézményekkel és a védőnővel történő összefogással.
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a kérelmezők számának emelkedése ellenére még kevesen veszik igénybe	Szülők tájékoztatása a kedvezménnyel járó további támogatásokról.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az önkormányzat és annak intézményei csak nagyon kevés, vagy semmilyen adattal nem rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében. Az önkormányzat nem rendelkezik gender-szakértelemmel is bíró munkatárssal. A nők és férfiak közötti egyenlőség vizsgálatához azonban a lehető legrészletesebb adatok, információk szükségesek az önkormányzat tevékenysége szempontjából releváns területeken és témakörökben. A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakkal képest. Bármily nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni (hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, APEH vagy OEP – sem kéri kellő részletességgel), mégis meg kell próbálni a lehető legpontosabb információkat beszerezni. A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű. Ahhoz, hogy egyáltalán szembenézhesünk a problémákkal, első és legfontosabb lépésként érzékeny háttérelmzéseket kell készíteni. Látnunk kell, hogy egy sor gazdasági, szociális, gyermekvédelmi, munkaügyi, bűnözési, egészségügyi problémának nincs megoldása, ha nem gender-érzékeny eszközökkel nyúlunk hozzájuk. Az adatok elemzése, az általuk tükrözött társadalmi folyamatok feltárása segít megérteni, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben –nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetűek.

A Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Magyarország ígéretet tett az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is, a gendermainstreaming szóhasználatát.

A Települési Esélyegyenlőségi Program – mint minden más fejlesztési program – két úton is szolgálhatja az egyenlőséget: közvetlen, célzott, a nők és férfiak egyenlőségének előmozdítását szolgáló eszközökkel, és általánosságban, mindenre kiterjedően, „horizontálisan”: a folyamatokban mindenütt a nők és a férfiak eltérő helyzetét és szükségleteit feltáró, ezekhez igazodó tervezés és tevékenység révén. Mindkét útra szükség van.

Horizontális szemléleten azt is értjük, hogy a többi, a nemek közötti egyenlőség konkrét kérdéskörén kívül eső probléma kezelésekor is tekintettel vagyunk erre: az egészségügyben, az oktatásban, a területfejlesztésben, a roma és fogyatékos emberek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekben, a foglalkoztatásban, a gazdaságban, a helyi- és a nagypolitikában és a kultúrában is. Figyelünk rá, tekintettel vagyunk a férfiak és nők eltérő helyzetére és szükségletére, és észrevesszük speciális, éppen nemük miatt rájuk jellemző problémáikat.

A direkt, a nők és férfiak egyenlőségét egy-egy konkrét területen előmozdítani hivatott célzott programok megtervezését és kivitelezését is ez a horizontális szemlélet alapozhatja meg. Az itt következő elemzés néhány kulcsprobléma köré szervezi a tennivalókat: mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges aktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. A nemek egyenlőségének érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A településen található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor. A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen a rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok). A gyermekes családok gazdasági aktivitásáról az önkormányzat nem szolgáltatott adatokat, ilyen jellegű felmérés nem készült a településen.

A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíj jogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. A település nem rendelkezik adatokkal a ledolgozott munkaidő tekintetében. A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva. A település nem rendelkezik felméréssel a gyermeküket egyedül nevelő nők, férfiak szükségleteit illetően.

A nők és férfiak foglalkozási (horizontális) szegregációja, és az ún. „üvegplafon” (a vertikális szegregáció) az egyenlőtlen bérezést és általában a javakhoz, kompetenciákhoz és lehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférést eredményezi. A nők jellegzetesen az alacsony fizetésű munkakörökbe szorulnak. A település nem rendelkezik kimutatással a férfiak és nők bérezését illetően. A várandós és kisgyermekes anyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati munkahelyeken. Munkaerőpiaci-helyzetükről azonban nem készült felmérés.

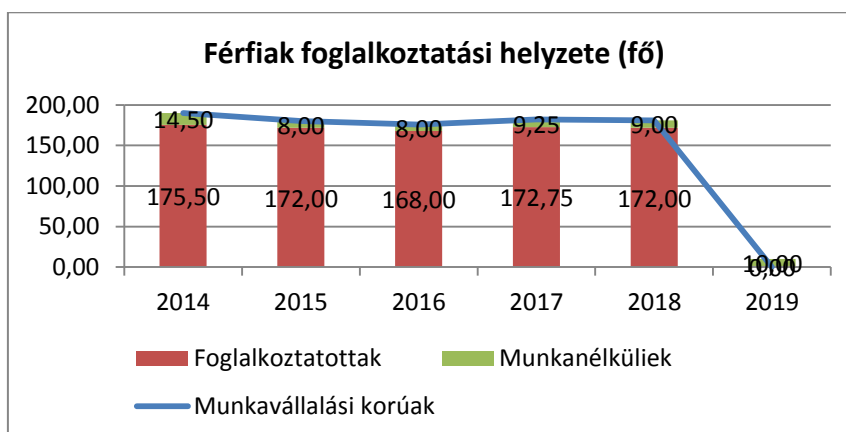
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

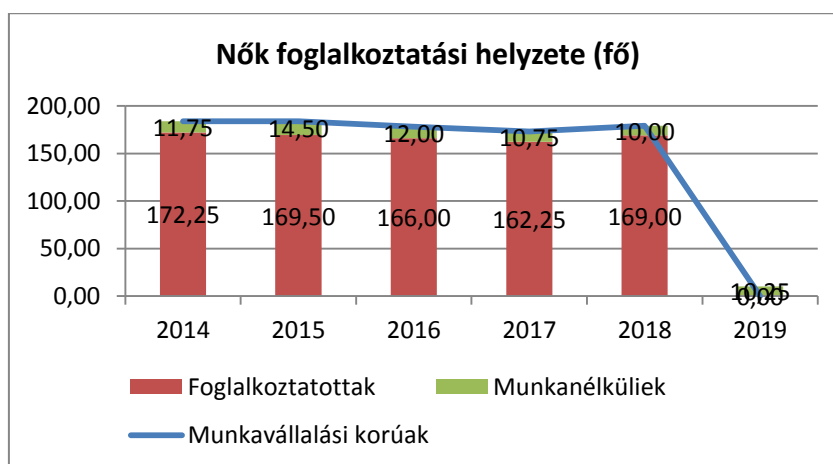
Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában két főt alkalmaznak, ezek közül egy a nő.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2014	190	184	175,50	172,25	14,50	11,75
2015	180	184	172,00	169,50	8,00	14,50
2016	176	178	168,00	166,00	8,00	12,00
2017	182	173	172,75	162,25	9,25	10,75
2018	181	179	172,00	169,00	9,00	10,00
2019	n.a.	n.a.	-	-	10,00	10,25

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A népesség nemek szerinti megoszlása a népéségen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. Olyan önkormányzati programokat szervezünk, amely a GYES lejártát követően segíti a visszatérést.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Megállapítható hogy a nők nem vettek részt a nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban. Foglalkoztatást segítő képzési programok Pécsen és Mohácson érhetők el. A programok iránti érdeklődés hiánya valószínűleg abban keresendő, hogy a nők többsége egyszerűsített foglalkoztatás keretében dolgozik és ez anyagilag előnyösebb, mint a képzésen való részvétel.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az országos adatok alapján az alacsonyabb végzettségű nők elhelyezkedési esélyei kisebbek.

A települési adatok alapján, ez Máriakémenzen szintén hasonló. A település mezőgazdasági környezetben helyezkedik el, ezért az idegenmunkák is jobbra olyan fizikai munkákat jelentenek melyekre a női munkaerő nem alkalmas így férfi munkavállalókat keresnek.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A településen a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – lényeges magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való

visszatérését segíti a bölcsődei és óvodai szolgáltatások teljes körű elérése. További adatgyűjtést, vizsgálatot és elemzést igényel, hogy a közszférában érvényesül-e a nemek közötti esélyegyenlőség.

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelőségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A település nem rendelkezik adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről. A településről a gyermekek a helyi Óvodába járnak, melyet az önkormányzat két másik településsel (Szederkény, Monyoród) társulási formában tart fenn. Az általános iskoláskorú gyermekek a Szederkényi Általános Iskolába járnak, melyet 2013. január 1.-étől a Klebersberg Kunó Intézményfenntartó Központ tart fenn. A településhez a legközelebbi bölcsőde a szomszédos településen, Szederkényben, 5 km távolságra található.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolákban folytatódnak; osztályfőnöki, biológia óra keretében előadást tartanak a védőnők. A gyerekágyas gondozás során a szülés után mindenki megkapja a kellő tanácsadást, hogy milyen fogamzásgátlást használjon.

Várandós tanácsadást heti rendszerességgel tart a védőnő. A védőnő koordinálja a terhesség idejének megfelelő vizsgálatok megtörténtét. A védőnő otthonában is meglátogatja a várandósokat és életvezetési-, lakásrendezési tanácsokat ad, hogy megfelelő legyen a csecsemő fogadása.

A családtervezés anya és gyermekgondozási feladatokat a védőnői és a gyermekjóléti szolgálat valamint a térségben található egészségügyi központok (Pécs, Bóly, Mohács) látják el.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor. Máriakémeden egy védőnő működik, aki egyben Monyoródon és Szederkényben is ellátja a védőnői feladatokat.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2014	1	18	18
2015	1	13	13
2016	1	16	16
2017	1	13	13
2018	1	14	14
2019	1	14	14

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A **családon belüli erőszak** fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs-élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél (családtag, élettárs stb.) fölött hatalmat - testi, anyagi vagy jogi dominanciát - tud gyakorolni. Családon belüli erőszak helyett használatos a **párkapcsolati erőszak** és **gyermekbántalmazás** elnevezések is. A családon belüli erőszak körébe sorolható, ha harmadik személy erőszakot követ el a család egy tagja ellen csupán a családban betöltött szerepe miatt.

Az erőszakot tágan kell értelmezni: beletartozhat verekedés, szidalmazás, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés stb. A családon belüli erőszak fogalmkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, beleértve az egyszülős családokat. A családon belüli erőszak elkövetőit és a bántalmazás elszenvedőit nemi és korcsoport szerinti megoszlás szerint vizsgálják.

A családon belüli erőszakra nincs egységes definíció, ám a jelenség ismertetőjegyei alapján egyértelműen meghatározható ez az erőszak-típus. A családon belüli erőszak egyik eleme, hogy a bántalmazott és a bántalmazó mindig ismerik egymást, leggyakrabban a család vagy intim viszony köti-kötötte össze őket. Másik eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete-kísérlete a bántalmazó részéről. A különböző definíciók eltérő módon határozzák meg, hogy mikor beszélhetünk családon belüli erőszakra: egyszeri bántalmazás már elegendő ennek megállapításához, vagy az erőszaknak többször kell előfordulnia, huzamosabb idő szükséges.

Az egyesült államokbeli Nők elleni erőszak Hivatalának meghatározása szerint: "családon belüli erőszakra beszélhetünk, ha egy kapcsolatban az egyik fél erőszakos magatartást alkalmaz a másik féllal szemben, azért, hogy ez által a partnert hatalmában tartsa és felette ellenőrzést és uralmat gyakoroljon." A családon belüli erőszak az Egyesült Királyságban lévő Gyermek és Család Segítő és Támogató Szolgálat meghatározása szerint: "egy intim kapcsolatban az egyik fél a másik fél fölött uralmat és ellenőrzést gyakorol, és ennek magvalósításához erőszakos magatartásokat használ eszközként. Előfordulhat különnemű és azonos nemű kapcsolatban is, az erőszak irányulhat a partnerre, gyermekre, más családtagra. Általában fizikai, szexuális, lelki jellegű az erőszak, de hozzátartoznak a fenyegetések, szidalmazások, dolgok elleni erőszakos megnyilvánulások és pénzügyi-gazdasági függőségbe hozás is.

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint:

"A nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

Beleértendő, de nem korlátozandó a testi, szexuális és lelki erőszakra, melyet az áldozat a családon belül szenved el, ide értve a bántalmazást, a lánygyermekkel való szexuális visszaélést, [...] a házasságon belüli *nemi erőszakot* [...]" (Deklaráció a Nők Elleni Erőszak Megszüntetéséről, 1993.)

A családon belüli erőszak még mai modern társadalmunkban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszenvedője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A külső környezet sem segíti a családon belüli erőszak feltárását, a társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem rá tartozik.

A családon belüli erőszak számtalan módon megvalósulhat, leggyakrabban fizikai –szexuális-, érzelmi-, lelki-erőszakként, a bántalmazott személy pénzügyi-, baráti- családi - kapcsolatának korlátozásaként jelentkezhet. A különböző erőszak-formákat, uralmi-formákat az erőszakos magatartások módszere (fizikai-, lelki-, szexuális erőszak), gyakorisága (rendszeres, eseti) és nagysága (testi sértés, emberölés stb.) alapján lehet elhatárolni. Az erőszak széles skálán mozoghat kezdve a nem személyre irányuló erőszak-formáktól (tárgyak összetörése, rugdosása, háziállatok kínzása) egészen a legsúlyosabb fizikai sértésekig (erőszakos közöszlés, emberölés). A családon belüli erőszak széles körben elterjedt az egész Földön minden kultúrában. Magyarországon bár több nő, mint férfi hal meg a partnerkapcsolatokon belül elkövetett gyilkosságok áldozataként, a családon belüli erőszak áldozatainak többsége férfi. 1997 és 2002 közötti hazai rendőrségi és

ügyészségi adatok szerint évente átlag 27 férfi hal meg női elkövetők kezétől, míg 49 nő lesz férfi által elkövetett emberölés áldozata a partnerkapcsolatokon belül. A gyermek áldozatok kétharmada fiú.

Máriakéménd Község bűnügyi statisztikája alapján a községben elkövetett családi erőszakos cselekmény nem történt az utóbbi években azonban az adatok hiánya nem jelenti egyértelműen, hogy a nem létezik a településen a probléma.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A szolgáltatások közvetítése Máriakéménd Község Önkormányzat feladata. A családok átmeneti elhelyezését a Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás keretén belül működő Gyermek Átmeneti Otthonán keresztül kerül ellátásra. Az átmeneti gondozásra iskolai hiányzás, családi konfliktus, lakhatási problémák, és a szülők szenvedély- betegsége miatt került sor.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. A Hivatal dolgozóinak 100 %-a nő.

Megállapítható, hogy településen nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körökben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”- tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. Település zöldhálózatának központi elemeit, folyamatosan szépítjük, bővítjük. A művelődési házban színvonalas programokat, rendezvényeket kínálnak mindazoknak, akik hasznosan kívánják eltölteni szabadidejüket. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, koncertek, színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magas.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.

A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.

Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.
Zöldterületek, közparkok kialakítása tervszerű felújítása.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az európai közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok vezérelték, ám fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása önmagában nem képes a már meglévő egyéb társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Azok viszont negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi kérdések térnyerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák fejlesztésének érdekében. Az európai jogalkotásban az idősebb személyek csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek először úgy, mint a közösségi cselekvés kedvezményezettjei.

Az ageizmus az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus, akár csak a más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz. Az idevágó tudományos elméletek szerint, a korszerinti diszkriminációt elkövetők az idősödésről alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Habár a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban. Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősek foglalkoztatásbeli diszkriminációja, mely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Ezen kívül gyakori még az egészségügyben és a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása területén elszenvedett diszkrimináció. Habár a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) és a munka törvénykönyve is tiltja az életkor alapú diszkriminációt, a magyarországi idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kitett a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak, mint a hasonló korú Uniói állampolgárok. A kor alapú megkülönböztetés az új állások betöltésénél, a létszámleépítésnél és az elbocsátásoknál is gyakori.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népességcsökkenés mellett egy másik kedvezőtlen demográfiai tendencia az időskorúak arányának emelkedése a népességen belül. Az idősebbek részaránya egyre nagyobb a fiatalabb korosztályok részesedésének rovására. Az idősebb lakosoknak nem csak a részaránya növekedett az elmúlt tíz esztendő alatt, hanem számuk is.

Az idősödő társadalom egyik fontos mérőszáma az öregedési index, amely a 60 év felettek és a 19 év alattiak arányát mutatja. Ez az index 2001-ben 0,881 volt és folyamatos emelkedése okán 2050-re várhatóan 1,883 lesz.

A társadalom idősödésének másik fontos mutatója a születéskor várható átlagos élettartam, amely lassan, de folyamatosan növekszik. 2007-ben férfiaknál ez 69,19 év, a nőknél 77,34 év volt. A születéskor várható átlagos élettartamból is következik, hogy a nők életük utolsó éveire társ nélkül maradnak: a 60 éves és annál idősebb nők 50,4%-a, a 70 évesek és idősebbek 66,4%-a özvegy.

A nyugdíjasok között a nemzeti átlagot jelentősen meghaladja az egyszemélyes háztartások aránya. Ezen egyszemélyes háztartások nagy részét alacsony jövedelemmel rendelkező özvegy nők alkotják. Az időskorúak helyzetét negatívan érinti a lakosság kedvezőtlen egészségi állapota is, - a rokkantnyugdíjasok, csökkent munkaképességűek a körükben nagy arányban fordulnak elő. Az idős népesség ezen csoportjainál fokozott a szegénység kockázata.

Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.” Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. Településünkön az egyedül élő idősek aránya 62%.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

A KSH prognózisa szerint Magyarországnak, így **településnek is szembe kell néznie az előregedés problémájával**. Évről-évre egyre kisebb létszámú korosztályok lépnek be a munkaerőpiacra, miközben a 60 év feletti korosztály aránya növekszik.

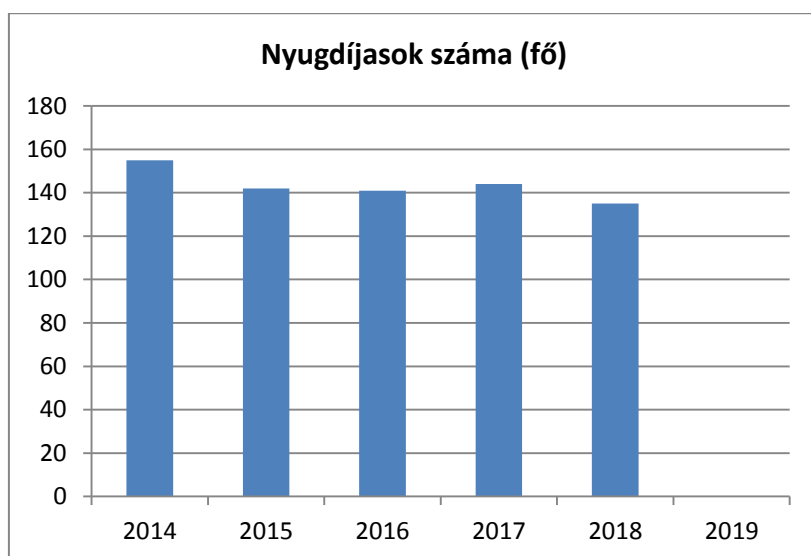
A népesség előregedésének következtében nemcsak a nyugdíjkiadások, hanem az egészségügyi ellátások költségei is gyorsan emelkednek, és **nő a szociális szolgáltatások iránti igény is**. Ennek az igénynek a kielégítéséhez szükséges a szociális ellátórendszer rugalmas reagáló képességének, illetve a családi- és lakókörnyezetben nyújtott szolgáltatásoknak a fejlesztése.

Az idősek nyugdíjai alacsonyok, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több, mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény. A szociális étkeztetés keretében az időseknek igény szerint házhoz szállítja az önkormányzat az ebédet. Az idősek nappali ellátása keretében idősek klubja nem működik. A településen nyugdíjas klub sem működik. Az önkormányzat figyelmet fordít az idősekre, évente hagyományosan megrendezi az idősek napját.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2014	75	80	155
2015	71	71	142
2016	66	75	141
2017	64	80	144
2018	59	76	135
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliségi ráta a térségben meghaladja az országos átlagot. A magas munkanélküliségi adatok kedvezőtlenek az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának előmozdítására. A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából is egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat arányaiban jobban sújtja munkanélküliség problematikája. A kormány által bevezetett munkahelyvédelmi program esetleg segíthet az idősebb lakosság elhelyezkedési problémáján, hiszen az 55 év felettiek foglalkoztatók 50%-os társadalombiztosítási járulékcsökkentési kedvezményben részesülnek. A településen az idősebbek számára is lehetőség az mezőgazdasági tevékenységbe való bekapcsolódás.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel ha speciális tudással rendelkezik. Önkormányzatunk kiemelten kezeli az időseket, és biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A település falusias környezetben található, a helyi lakosság a házkörüli munkákkal és szőlőműveléssel foglalkoztatódik.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen a foglalkoztatás területén történő hátrányos megkülönböztetés nem releváns kérdés.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2014	26,25	3,00	11,43%	-	n.a.	-
2015	22,50	3,00	13,33%	-	n.a.	-
2016	20,00	5,25	26,25%	-	n.a.	-
2017	20,00	2,75	13,75%	-	n.a.	-
2018	19,00	2,00	10,53%	-	n.a.	-
2019	20,25	2,75	13,58%	-	n.a.	-

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a település minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. Településünkön a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezetek is több szociális intézményt hoztak létre és működtetnek.

Jellemző a települési szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

Alapvető célunk az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése.

Az **alábbi alapelvek** mentén állítottuk össze a helyi programot, az abban foglalt célokat és intézkedéseket:

- Az emberek a korral mindinkább különböznek egymástól, nincs ún. egységes öregedési minta, de kimondható, hogy van egészséges öregedés.
- Az idősek emberek azért betegek, mert megbetegedtek, és nem azért, mert idősek.
- Az időszedéssel mindinkább az "öt I"-vel lehet számolni orvoslásban, ápolásban, gondozásban egyaránt. Ezek: Immobilitás (mozgásképtelenség), Instabilitás (állásképtelenség vagy probléma), Intellektuális hanyatlás és az latrogénia (az egészségügyi ártalmak Inkontinencia (vizelet-, széklettartási problémák)).
- Az idősebbeknél a már említett változások és jellemzőik miatt a velük való stratégiák speciálisak, körültekintő és gondos munkát igényelnek, személyre szabottan, a kapacitást figyelembe véve és mégis hatékonyan.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

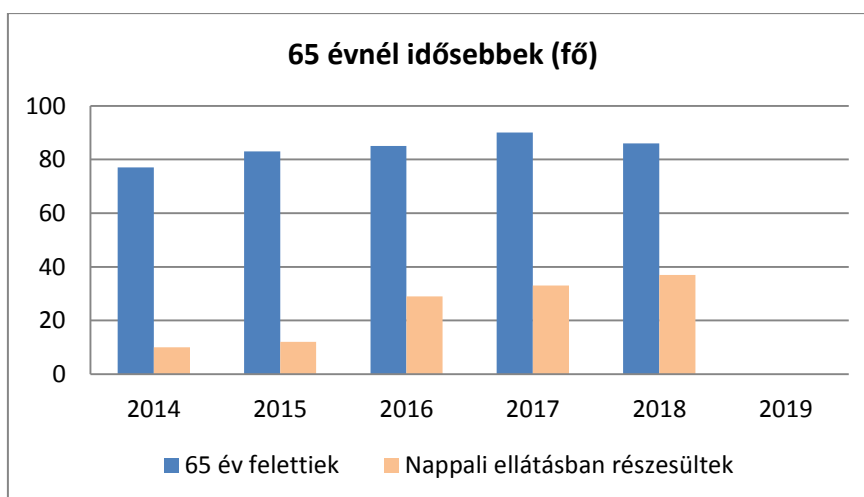
- a) az egyedül élő 65 év feletti személy,
- b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás székhelye Bólyon található. Idősek ápoló-gondozó otthoni ellátását az önkormányzati fenntartású gondozási központok biztosítják Szederkényben és Bólyban.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2014	77	10,00	12,99%
2015	83	12,00	14,46%
2016	85	29,00	34,12%
2017	90	33,00	36,67%
2018	86	37,00	43,02%
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2014	n.a.
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Időseket ellátó bentlakásos intézmények

Az idősek ellátásának döntő szereplői az önkormányzati, kistérségi fenntartású intézmények (1.729 fh.), ugyanakkor jelentős az egyházi (308 fh.) és nem állami fenntartók (620 fh.) szerepvállalása is.

Jellemzően az ellátottak, illetve a várakozók körében jelentős az állapotukból adódóan speciális ellátást igénylők aránya. Az intézményrendszer által nyújtott szolgáltatási struktúra ellátotti igényekhez való hozzáigazítása az elmúlt két évben tovább folytatódott. Továbbra is megoldandó feladatként jelentkezik ugyanakkor a demens, illetve intenzív ápolást-gondozást igénylők speciális ellátása.

Az időseket ellátó intézményrendszer hagyományosan túlterhelt, várakozói listákat működtet. A 2008. január 1-el bevezetésre került szabályozás értelmében az időotthoni ellátás az új bekerülők esetében csak a napi 4 órát meghaladó, illetve – a külön jogszabályban meghatározott – egyéb körülményeken alapuló gondozási szükségletet igazoló szakvélemény alapján nyújtható. A napi 4 órát el nem érő gondozási szükséglettel rendelkezőket a települési önkormányzatoknak, illetve társulásaiknak kell ellátniuk az alapellátás keretében. A megyei önkormányzat és a Komlói Szociális Ellátó Centrum Kht. közötti, 2001-ben megkötött ellátási szerződés értelmében, a kht. fenntartásában működő komlói Mecsek Szíve Idősek Otthona 30 férőhelyen biztosított ápoló, gondozó otthoni ellátást a megyei igénylők számára. Az intézményi ellátás iránt a megyei igénylők részéről jelentkező egyre növekvő igény kielégítése érdekében a megyei önkormányzat a fenntartó Kht-ban törzstőke emeléssel járó törzsbetét vásárlása mellett döntött, s 2005 decemberében a társaságban 46,9%-os tulajdonrészt szerzett. Ehhez kapcsolódóan módosításra került a 2001-ben kötött ellátási szerződés, melynek értelmében a Kht által fenntartott idősök otthonában a megyei önkormányzati feladatot ellátó férőhelyek száma 30-ról minimum 50-re növekedett.

Ellátási szerződés értelmében megyei önkormányzati feladatot lát el – a működési engedélyeztetést követően – a CentomillaKht fenntartásában lévő, 40 férőhelyes Magyarbólyi Idősek Otthona.

2007-től két, korábban megyei fenntartású intézmény – az Időskorúak Otthona (Szederkény), és az Időskorúak Otthona (Komlói-Mecsekjányosi) – a SZOCEG Kht. fenntartásában végzi a megyei önkormányzati feladat ellátását. Az új fenntartó a megyei önkormányzattal kötött megállapodás szerint látja el a feladatot.

2008. február 4-én került átadásra a Baranya Megyei Önkormányzat és a TÁMASZ Alapítvány közös EU-s forrásból finanszírozott pályázati programja keretében kialakított pécsi TÁMASZ – PONT Nappali Centrum. A konzorciumi partnerség keretében kötött megállapodás szerint a TÁMASZ Alapítvány a fenntartásában működő teljes intézményi struktúrában biztosítja a megyei illetőségű hajléktalanok ellátását.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Településünkön, mint fentiekből is kitűnik biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. A településen mobil postai szolgáltatás áll rendelkezésre.

A közművelődési szervezetek rendezvényeinek kulturális sokszínűsége a hagyományápolásra és új értékek teremtésére épül. A programok szervezésével, valamint közösségek létrehozásával céljuk a helyi társadalom kapcsolatrendszerének építése, civil szervezetek és egyéni kezdeményezések fogadása, támogatása és az együttműködés révén az információ áramlásának biztosítása.

A Művelődési Ház a kulturált szabadidő eltöltését az alábbi területeken biztosítja:

- olvasás
- információhoz való hozzáférés
- helytörténeti hagyományok
- környezeti kultúra
- ünnepi rendezvények
- alkalmi, időszakos rendezvények.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősök informatikai jártasságára nézve adattal nem rendelkezünk. Az önkormányzat irodáiban lehetőség van ingyenes internethez hozzáféréshez a település lakóinak így az idősebb korosztálynak is.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A települési kulturális hagyományőrző programjai a helyi civilszervezetek és az önkormányzat szervezésében valósulnak meg.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2014	1	8448	n.a.	1
2015	1	8470	n.a.	1
2016	1	8507	n.a.	1
2017	1	8507	n.a.	1
2018	1	8567	n.a.	1
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TEIR

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során kerületünkben

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
A morbiditási statisztikák rangsorában – a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák – mellett pszichés problémák a leggyakrabban előforduló betegségek.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése.
Gyakran válnak áldozattá.	Idősök személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.
Idős koraal összefüggő társadalmi sztereotípiák.	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok –köztük a fogyatékkal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg. A fogyatékkal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van helyi, kistérségi és regionális szinten szerveződő civil szervezetekre, amelyek a klasszikus érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak az államtól átvállalt közfeladatok megvalósításában, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó valamennyi állami és nem-állami szereplőnek.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése

2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékosággal élő embert érint a világon. A hazai fogyatékosügyi politika kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint „fogyatékosággal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”.

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, ismét más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Az Európai Unióban közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során – a fizikai és szellemi környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés stb.) egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Magyarországon a legutóbbi népszámlálás (2001) adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember van, az aktív korú, megváltozott munkaképességű személyek számát pedig a NYUFIG 2007-es adatai alapján mintegy 700 ezer főre tehetjük. Az Európai Unióban e populáció 40%-a dolgozik, ez az arány ma Magyarországon 7-9%, amely rendkívül alacsony, különösen amellet, hogy az aktív korú célcsoport 80-85%-a akar és tudna is dolgozni, védett, vagy nyílt munkaerő-piaci körülmények között.

A fogyatékos személyek körén belül:

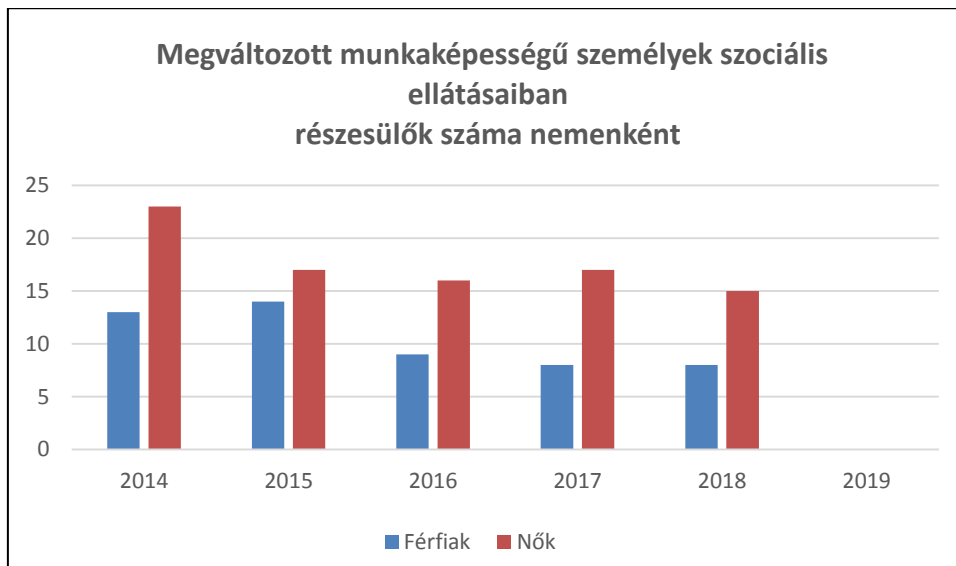
- a testi fogyatékos és mozgássérült emberek aránya együttesen 43,6%
- a vak és gyengén látó emberek aránya 14,4%.
- hallás-, beszédzavar-fogyatékoságban kb. 10%-uk szenved.
- Az egyéb fogyatékoságban szenvedők aránya 21,6%

(Forrás: 10/2006. (II. 16.) OGY határozat Az Új Fogyatékosügyi Programról)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2014	13	23	36
2015	14	17	31
2016	9	16	25
2017	8	17	25
2018	8	15	23
2019	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2014	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága nem megoldott a településen. A településen a legnagyobb foglalkoztató az Önkormányzat. A helyi óvodában sem tudunk fogyatékkal élő foglalkoztatásáról. a településen egy Coop-bolt található ahol szintén fogyatékkal élő foglalkoztatására nincs mód.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetésre a foglalkoztatás területén nincs adatunk, bejelentés nem történt.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok a településen nincsenek.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: Az ellátottnál elhelyezett segélyhívó készülék lehetővé teszi, hogy szükség esetén, krízishelyzetben azonnal szakszerű ellátásban részesüljön.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,

- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- d) az egyedül élő 65 év feletti személy,
- e) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- f) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás székhelye Bólyon található. Idősek ápoló-gondozó otthoni ellátását az önkormányzati fenntartású gondozási központok biztosítják Szederkényben és Bólyban.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők (2012. évben 27 fő), az időskorúak járadékában (2012. évben 1 fő).

Fogyatékkal élőket ellátó bentlakásos intézmények

A fogyatékkal élők számára bentlakásos intézményi férőhelyeket biztosító ellátórendszer meghatározó szereplője továbbra is a megyei önkormányzat. A 800 férőhelyből 648 négy megyei fenntartású intézményben található, továbbá ellátási szerződés alapján megyei feladatot lát a Mohács Város Önkormányzata által fenntartott Pándy Kálmán Otthon 64 fogyatékkal élőket fogadó férőhelyén. A rendszer 800 férőhelyének kihasználtsága továbbra is 100%-os, a várakozói ráta 10% alatti.

A lakóotthoni férőhelyek aránya pusztán 10%, amely továbbra is jelentősen elmarad az ellátotti igényektől. Jellemző a nagy létszámú, nem célépületekben történő intézményi elhelyezés.

Nappali ellátásban nem részesült 2012-ben fogyatékos személy.

Pszichiátriai betegeket ellátó bentlakásos intézmények

A pszichiátriai betegek bentlakásos ellátását három intézmény biztosítja 262 férőhelyen. A megyei önkormányzat szerepe itt is meghatározó, a fenntartásában működő helesfai intézmény mellett az említett mohácsi Pándy Kálmán Otthon a pszichiátriai betegeket fogadó férőhelyeinek 80%-án szintén megyei feladatot lát el. A Baranya Megyei Önkormányzat és Mohács Város Önkormányzata által 1995-ben megkötött Ellátási Szerződés értelmében a fogyatékos személyek és pszichiátriai betegek bentlakásos intézményi ellátását biztosító 160 férőhelyes **mohácsi Pándy Kálmán Otthon** férőhelyei 80%-án (128 fh.) a megyei önkormányzat feladatait látja el. Az intézmény a szerződés értelmében ezen férőhelyszámot a megye egész területéről érkező igénylők számára tartja fenn.

A férőhelyek kihasználtsága továbbra is 100%-os, a várakozói ráta 20 % feletti.

A lakóotthoni férőhelyek aránya 14%, amit bővíteni szükséges.

Szenvedélybetegeket ellátó bentlakásos intézmények

A szenvedélybetegeket ellátó bentlakásos intézményrendszer két, viszonylag jól elkülöníthető komponensből áll:

- a főként drogbetegeket ellátó, rehabilitációs profilú, nem állami fenntartók által működtetett intézmények, illetve
- egy, főként alkoholbetegeket ellátó ápolási-gondozási profilú, megyei önkormányzati fenntartású intézmény.

A **főként drogbetegeket ellátó** 4 intézmény 80 férőhelyének kihasználtsága 100%-os. Rehabilitációs szerepüket betöltik, az ellátottak 5 éven belül elhagyják a rendszert. Ellátási körzetük országos, így a regionális együttműködés tekintetében Baranya megye e területen férőhelykínálattal bír. Szervedélybetegek számára 1 lakóotthon működik a megyében, 12 férőhellyel.

A **főként alkoholbetegeket ellátó**, megyei önkormányzati fenntartásban működő, szervedélybetegeket ellátó Boróka Otthon rigópusztai telephelye 80 férőhelyének kihasználtsága változatlanul 100%-os, a várakozói ráta 29%-os.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékosügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon a mainstreaming elve, vagyis az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és tegye az ehhez szükséges szakpolitikai lépéseket. Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékosügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmazottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több. Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentiekén túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedté váljon a mainstreaming szemlélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége.

Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az egyetemes tervezés módszere. Ennek lényege, hogy a használati tárgyaktól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttkor, eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek, s hogy ezért ne kelljen – jelentős idő, energia és pénz ráfordításával – utólag akadálymentesíteni. A 2009. év legnagyobb fogyatékosügyi sikere kétségtelenül az, hogy – bő egy éves előkészítő munka után – az Országgyűlés 2009. november 9-i ülésén 359 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül fogadta el a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvényt, amely szintén az Egyezményben foglaltak teljesítése érdekében történt. A jelnyelvi törvény a siket, nagyothalló és siketvak emberek úgynevezett nyelvi jogainak deklarálása mellett a hazánkban 6 éve működő ingyenes jelnyelvi tolmácsszolgáltatás jogi szabályozását is tartalmazza. Folyamatosan megjelenő pályázatok támogatják a kormányzati és önkormányzati intézmények akadálymentesítését, melynek köszönhetően évről évre több száz közszolgáltatás válik egyenlő eséllyel hozzáférhetővé. Európa jóléti államai, ahogy hazánk is igyekszik különböző intézkedésekkel, programokkal, törvényekkel, rendeletekkel elősegíteni a fogyatékosok esélyegyenlőségét. Hatalmas anyagi forrásokat bevonva, természetbeni és anyagi juttatásokat igyekeznek

biztosítani a rászorulóknak. Különböző hivatalokat, szakértői bizottságokat állítottak fel, támogatják a fogyatékosok által alapított szervezeteket. Pozitív diszkriminációt alkalmaznak az oktatásban és a munkaerő piacon. Mindezek ellenére a statisztikák csúnyán rációznak az erőfeszítésekre. Ahelyett hogy a fogyatékkal élők felfelé mobilitását mutatnának, megrekednek, sőt lecsúsznak, elszakadnak és kirekesztődnek a társadalomból.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége megtörtént az önkormányzatai hivatal akadálymentes.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége biztosított.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A településen található munkahelyek az önkormányzati fenntartású munkahelyeket nem számítva részben akadálymentesek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítése megtörtént.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások a településen nem állnak rendelkezésre, azok elsősorban a megyeszékhelyen vehetők igénybe.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A pozitív diszkrimináció iránt igény nem merült fel a településen. Fogyatékkal élők nem kértek segítséget az önkormányzattól.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő.	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.

Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.

Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

A településen a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az egyházak részt vesznek pályázatainkon, a nagy felújításokat is anyagilag támogatjuk.

A civil szervezetek tevékenységükkel beintegrálják a különböző célcsoportokat a hétköznapi életbe, segítik mindennapjaikban.

Látható, hogy sokrétű a civil társadalom, a közfeladatok ellátásában 85 civil szervezet vesz részt:

- az oktatás-nevelés terén a közfeladatot ellátó szervezetek száma
- a közrendet, közbiztonságot támogató szervezetek száma
- az örökségvédelem, kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése terén tevékenykedő szervezetek száma:
- a célcsoportok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtó szervezetek száma:
- egészségügyi szolgáltatásokban, főként az egészséges életmódot, sportolást támogató közszolgáltató szervezetek száma:

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Német és Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Bólyi Szociális és Gyermejjóléti Társulást alapító települések a döntésük alapján 2013 júniusát követően is a települési szociális idős, és gyermekjóléti feladatokat a kistérségi intézményeken keresztül látják el.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Német és Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

f)for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Nincs ilyen a településen.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága
--

***α*)a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába**

Az érintettek meghívása a képviselő testület ülésére. Szervezetek tájékoztatása, folyamatos kapcsolattartás elektronikus, írásos és személyes formában. Szakmai fórumok tartása az érintett szervezeteknek.

***b*) az *α*) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.**

Véleményezési eljárás kialakításával folyamatos lakossági és szervezeti kontroll fenntartása. A lakosság és a szervezetek véleményének beépítése az eljárási folyamatokba. Lakossági közmeghallgatás, lakossági tájékoztatás hirdetőfalán, önkormányzati hivatal hirdetőtábláján. Az önkormányzat honlap címe:www.mariakemend.hu

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	A szegénység megelőzése, hatásának mérséklése.	Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása.
	Hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti, képzési szolgáltatások bővítése.
	Lakossági adósságállomány újratermelődése.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
	A roma népesség hátrányos helyzetének csökkentése	Komplex programok bevezetése.
	Települési állampolgárok egészségügyi állapota rossz.	Szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése.
	A romákra vonatkozó adathiány.	Kezdeményezés.
	Romákkal szembeni diszkrimináció.	Nyilvánosság erősítése.
	Digitális írástudás hiánya.	Szolgáltatások bővítése.
Gyermekek	Egységes fogalomrendszer hiánya.	Rendszeres szakmai találkozók.
	A köznevelési rendszer átalakítása.	Új módszerek, eljárások.
	Veszélyeztetettség tényezők kialakulásának megelőzése, hatásuk enyhítése.	Programok szervezése, szakemberek képzése.
	Települési demográfiai mutatók alapján csökken a gyermekek száma.	Feltöltöttségi, kihasználtsági mutatók vizsgálata.
	Kérhető ellátásokról információhiány.	Szülők tájékoztatása.
Idősek	Magas az egyedül élők aránya.	Szociális, közművelődési szolgáltatások bővítése.
	Morbiditási statisztika adatai nem jók.	Szociális, egészségügyi, sport szolgáltatások bővítése.
	Gyakran válnak áldozattá.	Tájékoztatás és megelőzés, közbiztonság javító intézkedések.
	Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.
	Társadalmi sztereotípiák eloszlása.	Nyilvánosság eszközeinek bővítése.
Nők	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése.	Képzési programok körének szélesítése.
	gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.

	a GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.
	magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, tervszerű felújítása.
Fogyatékkal élők	Az elszigeteltség hatásának enyhítése.	A kommunikáció színterének bővítése, elérhetővé tétele.
	Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Akadályok folyamatos, ütemezett megszüntetése.
	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő.	Ellátásukban résztvevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.
	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk(eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Munkaügyi Központ Járási Kirendeltsége Nemzetiségi Önkormányzat, Polgármester
	2.Szociális, gyermekjóléti, képzési szolgáltatások bővítése.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Bólyi Szociális és Gyermekjóléti TársulásSzociális Kerekasztal tagjai, Polgármester
	3. Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Szociális Kerekasztal tagjai
	5.Szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Bólyi Szociális és Gyermekjóléti TársulásSzociális Kerekasztal tagjai
	6.Kezdeményezés.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Nemzetiségi Önkormányzat
	7.Nyilvánosság erősítése.	Nemzetiségi Önkormányzat Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó

		Polgármester
	8. Képzések bővítése	Nemzetiségi Önkormányzat Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Polgármester
Gyermekek	1.Rendszeres szakmai találkozók.	jelzőrendszer tagjai
	2.Új módszerek, eljárások.	jelzőrendszer tagjai Nemzetiségi Önkormányzat Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	3.Programok szervezése, szakemberek képzése.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	4.Feltöltöttségi, kihasználtsági mutatók vizsgálata.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Polgármester
	5.Szülők tájékoztatása.	Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Polgármester
Idősek	1.Szociális, közművelődési szolgáltatások bővítése.	Idősekkel foglalkozó civilszervezetek Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó Polgármester
	2. Egészségügyi, sport szolgáltatások bővítése.	Idősekkel foglalkozó civilszervezetek Polgármester Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	3.Tájékoztatás és megelőzés.	Idősekkel foglalkozó civilszervezetek Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	4.Generációs programok szervezése.	Idősekkel foglalkozó civilszervezetek oktatási intézmények Polgármester,
	5.Nyilvánosság eszközeinek bővítése.	Idősekkel foglalkozó civilszervezetek Polgármester Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
Nők	1.Képzési programok körének szélesítése.	Munkaügyi Központ, Polgármester
	2.Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.	Idősekkel, nők esélyegyenlőségével foglalkozó civilszervezetek, Polgármester Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	3.Napközbeni ellátás szervezése.	Idősekkel foglalkozó civilszervezetek Polgármester Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	4.Elmagányosodás megelőzése.	jelzőrendszer tagjai

		Idősekkel foglalkozó civilszervezetek Polgármester Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
Fogyatékkal élők	1.A kommunikáció színterének bővítése, elérhetővé tétele.	Idősekkel foglalkozó civilszervezetek Polgármester Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	2.Akadályok megszüntetése.	Polgármester Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	3. Ellátásukban résztvevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.	Szociális Kerekasztal tagjai Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Fogyatékkal élőkkel foglalkozó civilszervezetek Polgármester Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó
	4. az egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel segítése.	Egészségügyi Szolgálat Bólyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás Szociális Kerekasztal tagjai Polgármester Szederkényi Közös Önkormányzati Hivatal szociális előadó

Jövőképünk

Az Önkormányzat legfontosabb célja a településen élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Szociális kerekasztal létrehozása	A helyi településen a szociális és egészségügyi szakemberek célcsoportokkal való együttműködésének megteremtése.	A célcsoport érdekeiben megfelelő kommunikáció és együttműködés kialakítása szakemberek között.	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia	Szociális kerekasztal	polgármester	2022.04.01.	Szakmai együttműködések száma, gyakorisága.	Szervezés (humán erőforrás biztosítása)	Folyamatos szervezés és motiváció fenntartása.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Nemzedékek közötti kapcsolat erősítése	A településen a nemzedékek közötti kapcsolat terén egyre nagyobb a távolság, szükséges lenne a generációk közötti kapcsolat erősítése.	A fiatal és az idős generáció közötti eltérő tudás hasznosítása önkéntes segítségnyújtáson keresztül.	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia	Az idősebb korosztály tudásának (sütés, főzés, kerti munka, kulturális örökség), illetve a fiatalok tudásának (informatikai jártasság, ügyintézés, fizikai munka) cseréje, melyből mindkét korosztály hasznosítani tud anyagi ráfordítás nélkül.	polgármester	2022.05.05.	A közösségi programok, együttműködések, együttlétek számának növekedése.	Humán erőforrásra van szükség, koordinálni kell a kölcsönös együttműködést.	Az információ megfelelő áramlása.
2	Szakmai fórum létrehozása	A gyermekekkel foglalkozó szakemberek közötti együttműködés erősítése, szakmai	A szakmai jelzőrendszer illetve az oktatási intézmények közötti szorosabb	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete,	Szakmai kerekasztal létrehozása.	polgármester	2022.09.01.	A jelzőrendszer hatékonyabb működése.	Az önkormányzat biztosítja a fórum létrehozására és szervezésére 1 fő	Szervezési folyamatok folyamatos fenntartása.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		találkozó szervezése.	kommunikáció, együttműködés létrehozása annak érdekében, hogy a gyermekeket érintő problémákra a lehető leggyorsabb és legmegfelelőbb intézkedések szülessenek.	Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia					önkormányzati alkalmazott biztosítása.	
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Családi napközi létrehozása	A kisgyermekes illetve a gyermeküket egyedül nevelő nők gyermekeinek elhelyezése, munkaerőpiachoz való rugalmas alkalmazkodás érdekében.	A rugalmas alkalmazkodással a nők munkaerőpiaci elhelyezkedését elősegítsük.	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia	Családi napközi létrehozása.	polgármester	2023.01.15.	5-7 fővel működő családi napközi működési engedélye.	Pályázat.	Állami normatíva, pályázatok.
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Nemzedékek közötti kapcsolat erősítése	A településen a nemzedékek közötti kapcsolat terén egyre nagyobb a távolság, szükséges lenne a generációk közötti kapcsolat erősítése.	A fiatal és az idős generáció közötti eltérő tudás hasznosítása önkéntes segítségnyújtáson keresztül.	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia	Az idősebb korosztály tudásának (sütés, főzés, kerti munka, kulturális örökség), illetve a fiatalok tudásának (informatikai jártasság, ügyintézés, fizikai munka) cseréje, melyből mindkét korosztály hasznosítani tud	polgármester	2022.05.05.	A közösségi programok, együttműködések, együttlétek számának növekedése.	Humán erőforrásra van szükség, koordinálni kell a kölcsönös együttműködést.	Az információ megfelelő áramlása.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					anyagi ráfordítás nélkül.					
2	A nyári betörések megelőzése	A kisebb településeken az egyedül élő időskorúak kiszolgáltatottá válnak, nagyobb eséllyel válnak betörések áldozatává.	Csökkenteni kívánjuk az idősek kiszolgáltatottságát és a betörések számát.	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia	Önkéntes járőrszolgálat létrehozása.	polgármester	2022.06.15.	A betörések számát 0-ra csökkentjük.	A humán: az önkéntes munka, a pénzügyi: az önkormányzat biztosítja, a technikai: autó.	Az önkormányzat folyamatosan biztosítja a pénzügyi feltételeket.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítése	A közterületek és a járdák akadálymentesség szempontjából nem megfelelőek, a mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára az ezen való közlekedés nehezen megoldható.	A mozgássérültek illetve mozgásában korlátozott személyek számára a közlekedés zavartalan biztosítása.	Máriakéménd Község Önkormányzati Szociális Rendelete, Máriakéménd Község Közép- és hosszú távú Gazdasági Stratégia	Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítése.	polgármester	2023.03.10.	Közösségi közlekedés, járdák, parkok 100 %-os akadálymentesítése.	Pályázat.	Karbantartás, pályázatok.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

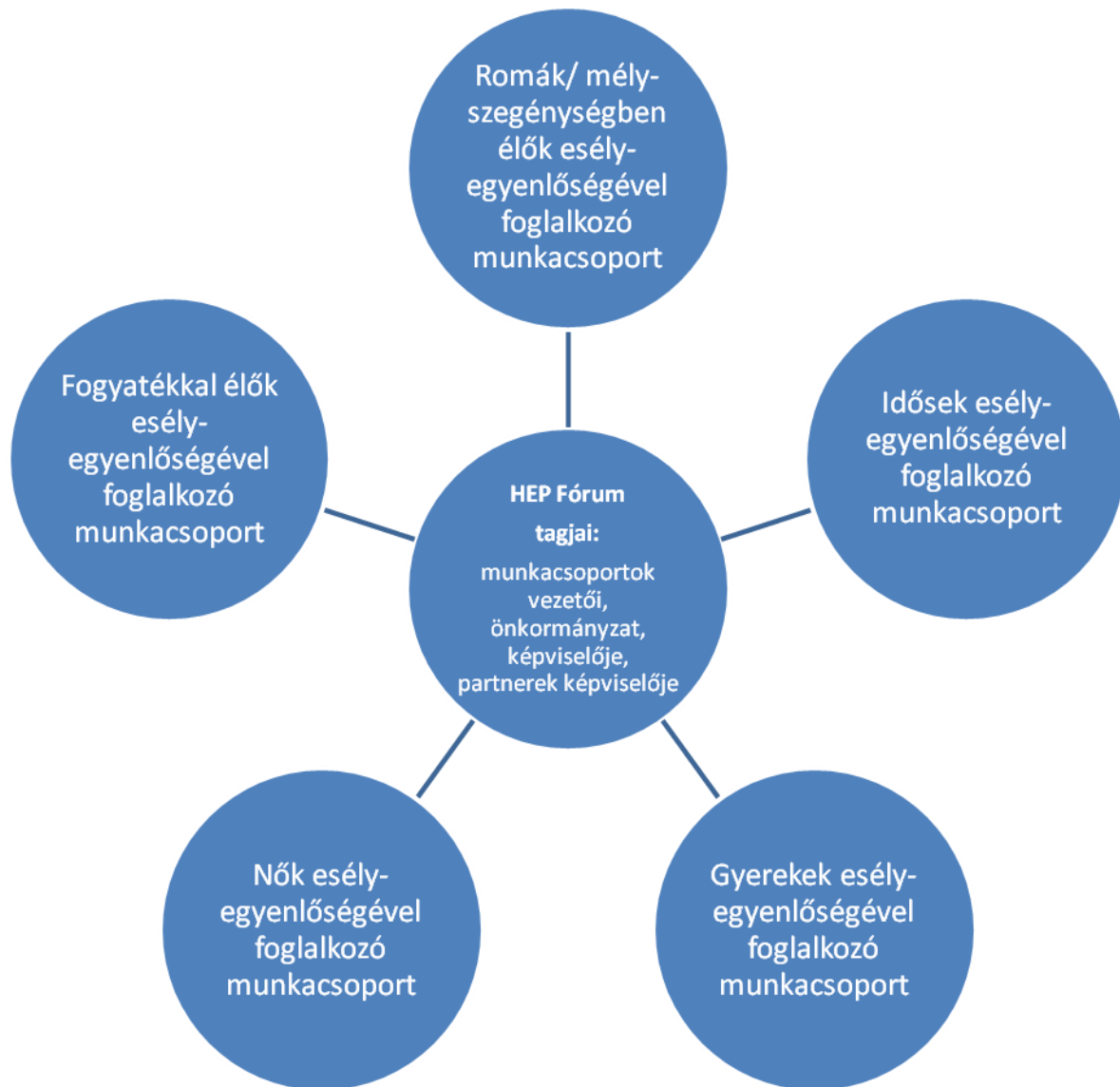
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),

- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a két évente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

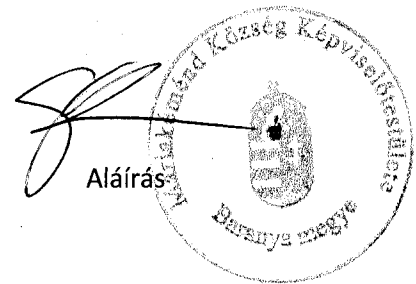
4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Máriakéménd község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Máriakéménd község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 54/2020. (06.16.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum 2020. június 17.

A Máriakéméndi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

54/2020. (06.16.) számú határozat

A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III.11.) Korm. rend. alapján alkalmazandó, a katasztrófavédelemről szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésben foglalt hatáskörömben eljárva, Máriakéménd Község Helyi Esélyegyenlőségi Programját (melynek része az Intézkedési Terv) elfogadtam.

Határidő: 2020. június 30.
Felelős: polgármester

Görög Róbert
polgármester

